Basics of Veda Swaras

and Vedic Recital-04

Avagraha

Contents

Notes:

1. We have started referring to Books like PrAtiSAkhyam, (English Translation and Comments by Mr. W.D Whitney), PAnini's AshtAdhyAyI published by Sindhu Charan Bose (originally by Indian Press Benaras in 1891), translated in English by Shri Chandra Vasu.

2. We are also trying to understand the works of VyAsa SIkshA and PAnini SIkshA with available English translation.

Our Articles will keep undergoing periodical changes with reference our learning and understanding. We request readers to check for new versions uploaded in the **www**.**vedavms.in** website.

We note that PrAtiSAkhyA in his work (period much earlier to PAnini) has recorded the difference in application of grammar rules or different opinions of other Saints/Sages before or during his time. Some great Rishis whose rules or differing opinions quoted in Taittriya PrathiSAkhya work are vAlmIki, ArtreyA, PauSkarasAdi, PlAkSi, KaundinyA, GautamA, SaityAyana, SamkRutya, UkhyA, KANDamAyanA, AgnivEShyA , PlAksAyanA, HaritA ,SAnkhAyanA,MimAmSA and few other Rishis.

Abbreviations for reference will be used as below:

PrAtiSAkhyA -   PS
PAnini's AshtAdhyAyI –   PA
VyAsa SIkshA –   VSI
PAnini SIkshA -   PSI

Version Notes: Version 0.3 dated February 18,2019

1.   In this version the Rules from PratiShakyam have been added (Section 4) and illustrative examples have been given for various rules.

2. Swaram acquisition has been explained in Section 5 and readers are requested to read Pada Paatam Sections on Swara Rules

3. We have added some examples (Section 6) of how varied representation, of Avagraha, is followed across books.

4. Minor typing errors have been corrected.

1 <u>Veda Basics – Avagraha</u>

1.1 <u>Introduction:</u>

Avagraha is a symbol used in Veda representing the sound of 'a' and 'aa' where

a Sandhi rule has been applied. The Avagraha symbol used for sound **'a'** (अ,அ,

அ) = ऽ and for **'aa'** (आ, ஆ, ஆ) is ऽऽ.

The Avagraha is not an Akshara but a symbol representing the sound.

The Avagrah ऽ has a maatra value of **half** and ऽऽ has a maatra value of **one**.

Avagraha does not acquire any swara during Veda recital.
When the vowel sound 'a' or 'aa' becomes avagraha the term used in
English texts is 'elision'.

When an Avagraha comes during recital, it needs to be taken together with the

previous padam/word and cannot be recited separately.

PS 11-19 states **"In the opinion of some** (indicating Scholars/Rishis)**,**

it becomes half-similar with its predecessor"

This article discusses some rules pertaining to Avagraha and how the Veda

recital is handled.

Please note that in Poetry and Veda the usage of Avagraha is Optional, due to

the sound, swaram applications and the need to stress certain words or padams

effectively to convey either the meaning or sound vibrations. Rules have also

been defined in classic text like PratiSAkhyam and Panini's AshtAdhyAyI.

These texts seem have taken the rules as per the practices adopted/followed in Vedic recitals in those times. A reader conversant with Slokas/Sahasranamams might have observed extensive usage of Avagraha in these.

Vishnu and Lalitha Sahasranamams have extensive examples of usage of Avagrahas. Readers are requested to observe/read and understand the same for enhancing their knowledge on this subject.

2 Avagraha Rules

Important Notes:

1. The examples, given in this Article, focus on the current Avagrha Rule that is being taken **to keep focus.**

2. The Rules for Avagraha is always incorporated and printed in books but readers must note that sometimes Avagraha may be omitted out due to the sounding of the letters/padam or the style of representation or differences in representing Avagraha.

3. Books follow different styles of marking Avagraha and a detailed explanation is given at the respective Section. We find that the varied schools have taken different approach to represent the sound.

4. PS 11-1 states that **'a'** is elided when preceded by **'ae'** or **'O' sounds as a general rule and provides exceptions and definite inclusions.**
   PA details the rules of Vriddhi, Guna Sandhis and rules of Avagraha are found as a part of Book 6 Chapter 1. It lays down various other rules in great details.

2.1 Avagraha from Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'a' sound

This has been discussed in our Article on Visarga Sandhi rules and they are reproduced below again.

2.1.1 Visarga Vowel sound is 'a'(अ,அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്)

and the following letter is 'a'(अ, அ, അ) :

Let us take Nama: + astute

नमः + अस्तु + ते = नमोऽस्तुते **(from slokam)**

The Visarga "na**ma**ha" has vowel sound **'a'**(अ,அ, അ). The Visarga stands for

's'. (स्,ஸ்,സ്).

The first letter of the word/padam following visargam is also 'a' (अ, அ, അ).

Rule: The Visarga letter gets converted to 'O' sound of that letter**,** that is म to मो

and the 'a' becomes the symbol ऽ (Avagraha) representing half 'a' (अ, அ, അ)

sound which is blended with 'O'. नमः has become नमो. The Sandhi has

produced the word नमोऽस्तुते.

Rule in Vowel Sandhi is " Letter with sound 'O' (ओ, ഒ, ഓ) remains

unchanged when followed by (अ, அ, അ) but (अ, அ, അ) changes to ऽ

(**avagraha**).

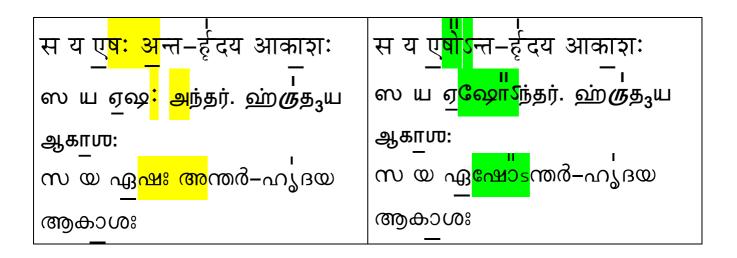This is found in a number of places across various Vedic texts**,** Slokas etc.

This rule is already incorporated and printed in the Books.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
नमः असिमद्भ्यो நம: அஸிமத்₃ப்₄யோ നമഃ അസിമദ്ഭ്യോ	नमोऽसिमद्भ्यो நமோஸ்ஸிமத்₃ப்₄யோ നമോസിമദ്ഭ്യോ
नमः अस्यद्भ्यो நம: அஸ்யத்₃ப்₄யோ നമഃ അസൂദ്ഭ്യോ	नमोऽस्यद्भ्यो நமோஸ்ஸ்யத்₃ப்₄யோ നമോസൂദ്ഭ്യോ
नमः अपगुरमाणाय நம: அபகு₃ரமாண்ணாய നമഃ അപഗുരമാണായ	नमोऽपगुरमाणाय நமோஸ்பகு₃ரமாண்ணாய നമോപഗുരമാണായ

यः अस्मान् द्वेष्टि யঃ அஸ்மான் த்₃வேஷ்டி യഃ ആസ്മാൻ ദ്വേഷ്ടി	योऽस्मान् द्वेष्टि யோऽஸ்மான் த்₃வேஷ்டி യോഽസ്മാൻ ദ്വേഷ്ടി
यः अह–मस्मि ब्रह्माह–मस्मि யঃ அஹ-மஸ்மி ப்₃ரஹ்மாஹ-மஸ்மி யঃ ஆஹ-மஸ்மி ബ്രഹ്മാഹമസ്മി	योऽह–मस्मि ब्रह्माह–मस्मि யோऽஹ-மஸ்மி ப்₃ரஹ்மாஹ-மஸ்மி യോഽഹ–മസ്മി ബ്രഹ്മാഹ–മസ്മി
सः अस्मितां ஸঃ அஸ்மிதாம் ஸঃ அஸ்மിதാం	सोऽस्मितां ஸோऽஸ்மிதாம் ஸോஸ്മിதാം
वृक्षः अथ बिल्वः வ்ரு க்ஷঃ அத₂ பி₃ல்வঃ வ்ரு க்ஷঃ அத ബിலঃ	वृक्षोऽथ बिल्वः வ்ரு க்ஷோऽத₂ பி₃ல்வঃ வ்ரு க்ஷோऽத ബിலঃ
हेडः अव ஹேட₃ঃ அவ ஹேடঃ அவ	हेडोऽव ஹேடோ₃ऽவ ஹேடോஸவ

वरुणः अधिराजः വരുണഃ അതി₄ராꞯജ: വരുꞏണഃ അധിരാꞯജഃ	वरुणोऽधिराजः വരുꞏണോꞯതി₄ராꞯജ: വരുꞏണോꞯധിരാꞯജഃ
पूर्वे विश्व सृजः अमृताः പൂര്വേ വിശ്വസ്സ്രുജഃഅമ്രുതാ: പൂർവേ വിശ്വ സൃജഃ അമൃതാഃ	पूर्वे विश्व सृजोऽमृताः പൂര്വേ വിശ്വ സ്സ്രുജോꞯമ്രുതാ: പൂർവേ വിശ്വ സൃജോꞯമൃതാഃ
ऋतवः अभवन् രുꞏതവഃ അப₄വന്ന്ꞏ ഋതവഃ അഭവൻ	ऋतवोऽभवन् രുꞏതവോ ꞯപ₄വന്ന് ഋതവോꞯഭവൻ
सहः अभवत् സഹഃ അപ₄വഥ് സഹഃ അഭവത്	सहोऽभवत् സഹോꞯപ₄വഥ് സഹോꞯഭവത്

स य ए॒षः᳚ अन्त-हृ॑दय आकाशः᳚	स य ए॒षो᳚ऽन्त-हृ॑दय आकाशः᳚
�സ യ ഏ॒ഷഃ᳚ അந்தர். ஹ்രு॒த₃യ ആகா॒ஶ:	�സ യ ഏ॒ഷோ᳚உந்தர். ஹ்രു॒த₃യ ஆகா॒ஶ:
സ യ ഏ॒ഷഃ᳚ അന്തര്‍-ഹൃ॒ദയ ആകാ॒ശഃ	സ യ ഏ॒ഷോഽന്തര്‍-ഹൃ॒ദയ ആകാ॒ശഃ

2.1.2 Exceptions Observed to 2.1.1 Rule as an Option

There are exceptions observed, since "Use of Avagraha" is Optional in certain circumstances as per PAnini's work. We find that the rule is not followed/optional due the specific grammar rule, sound effect, swaram of the letter. The following table gives such examples from well known mantras/suktams:

Words/Padams before Sandhi	**Word/Padam with Sandhi Rule**
स जा॒तः अत्य᳚रिच्यत	स जा॒तो᳚ अत्य᳚रिच्यत
�സ ஜா॒த:᳚ அத்॑யரிச்யத	�സ ஜா॒தோ᳚ அத்॑யரிச்யத
സ ജാ॒തഃ᳚ അത്യ᳚രിച്യത	സ ജാ॒തോ᳚ അത്യ᳚രിച്യത

आपः॑ अमीव॒ चातनीः॑	आपो॑ अमीव॒ चातनीः॑
ஆப॑ஃ அமீவ॒ சாத॑னீ:	ஆபோ॑ அமீவ॒ சாத॑னீ:
ആപഃ॑ അമീവ॒ ചാത॑നീഃ	ആപോ॑ അമീവ॒ ചാത॑നീഃ
ध्रुवास॑ः अस्य॒ कीरयो॒	ध्रुवासो॒ अस्य॒ कीरयो॒
த்4ருவாஸ॑: அஸ்ய॒ கீரயோ॒	த்4ருவாஸோ॑ அஸ்ய॒ கீரயோ॒
ധ്രുവാസ॑ഃ അസ്യ॒ കീരയോ॒	ധ്രുവാസോ॒ അസ്യ॒ കീരയോ॒
न॒ः अभयङ्कृणोतु	नो॒ अभयङ्कृणोतु
ந॒ஃ அப4யங்க்ருணோது	நோ॒ அப4யங்க்ருணோது
ந॒ஃ അഭയ കൃണോതു	നോ॒ അഭയ കൃണോതു

क्षामदे॒वः अति	क्षामदे॒वो॒ अति
கூஷாமத்₃தே₃வ: அதி	கூஷாமத்₃தே₃வோ அதி
ക്ഷാമദേ॒വഃ അതി	ക്ഷാമദേ॒വോ അതി
पावमानीर्यः॒ अद्धयेति	पावमानीर्यो॒ अद्धयेति
பாவமாணீர்ய: அத்₃த்₄யேதி	பாவமாணீர்யோ அத்₃த்₄யேதி
പാവമാനീര്യഃ അദ്ധ്യേതി	പാവമാനീര്യോ അദ്ധ്യേതി

Note: We do not have Pada Paatam for all these areas. The reason for this exceptions will be analysed with inputs from Books and Scholars.

2.2 *Avagraha from Vowel Sandhi*

Avagraha is also used when there is a Sandhi (combination) of a Vowel following sound of 'a' and 'aa'. The rules are explained in the following sections.

2.3 *Vowel Sandhi- When Letter 'a' (अ, அ, അ) follows the sound*

'aa' (आ, ஆ, ആ)

Rule 1: When Letter 'a' (अ, அ, അ) follows the sound 'aa' (आ, ஆ, ആ) ,

'a' that follows 'aa' is represented through an Avagraha.

Note: There is no visargam involved here

Example:

कर्त्ता + असि = कर्त्ताऽसि ,

प्रतिष्ठा + असि = प्रतिष्ठाऽसि,

கர்த்தா + அஸி = கர்த்தாऽஸி

ப்ரதிஷ்டா₂ + அஸீ = ப்ரதிஷ்டா₂ऽஸீ

കർത്താ + അസി = കർത്താഽസി

പ്രതിഷ്ഠാ + അസി = പ്രതിഷ്ഠാഽസി

The sound of both कर्त्ता and प्रतिष्ठा is 'aa' (आ, ஆ, ആ)

it is followed by 'a' (अ, அ, അ) hence a Avagraha is formed after sound of the letter with 'aa'.
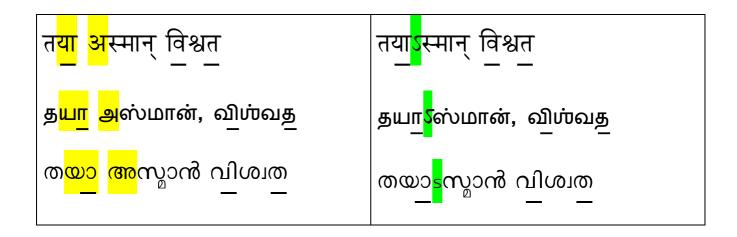
Effect on Maatra: 'a' has one maatra and 'aa' has two maatra value in terms of time. Due to the Sandhi, the rule results in a Maatra of 2.5. With Avagrah, the 'a' is truncated to 'ऽ' with only 0.5 maatra.

This helps correct extension of rendering Vedas or reading slokas with intended meaning and time scale.

Table of Examples

Basic Words/Padams before Sandhi	The Resultant Words/Padam after Sandhi
छाया अमृतं சா₂யா + அம்ருதம் ഛായാ അമൃതം	छायाऽमृतं சா₂யாऽம்ருதம் യസ്യ ഛായാऽമൃതം
सुदिना-सा असदिष्टिः	सुदिना-साऽसदिष्टिः

स्तु॒३णा॒-स्वा᳴ अस्ति॒३ष्ढिः സ്തു౩ണാ-സ്വാ അസ്തി౩ഷ്ഢിഃ	स्तु॒३णा॒-साऽस्ति॒३ष्ढिः സ്തു౩ണാ-സാഽസ്തി౩ഷ്ഢിഃ
सा᳴ अग्निना᳴ शा॒न्ता സ്വാ അക്౩നിനാ ഗ്നാന്ദാ സാ അഗ്നിനാ ശാന്താ	साऽग्निना᳴ शा॒न्ता സ്വാഽക്౩നിനാ ഗ്നാന്ദാ സാഽഗ്നിനാ ശാന്താ
द्यौ॑र्व॒रिणा-अन्तरि॑क्षं ത്౩യൌര് വരി്ണാ- അന്ദരിക്ഷം വരി്ണാ-അന്തരിക്ഷം	द्यौ॑र्व॒रिणा-ऽन्तरि॑क्षं ത്౩യൌര് വരി്ണാ-ഽന്ദരിക്ഷം വരി്ണാ-ഽന്തരിക്ഷം
त॒नूरघो॒रा अपापकाशिनी ത॒നൂരഘോ౪രാ അപാപകാശിനീ തനൂരഘോരാ അപാകാശിനീ	त॒नूरघो॒रा ऽपापकाशिनी ത॒നൂരഘോ౪രാ ഽപാപകാശിനീ തനൂരഘോരാ ഽപാപകാശിനീ

तया अस्मान् विश्वत	तयाऽस्मान् विश्वत
தயா அஸ்மான், விஸ்வத	தயாऽஸ்மான், விஸ்வத
തയാ അസ്മാൻ വിശ്വത	തയാऽസ്മാൻ വിശ്വത

2.3.1 Exceptions when 'a' does not become an avagraha when it follows the sound 'aa':

This is due to the grammar rule, Swarm and sound effect that is desired by the Rishi who composed or propounded that Mantra. Exceptions for non-elision must be referred to in Classical texts like prAtiSakyam (Section 4)

Some Examples from Standard Krishna Yajur Veda Mantras:

Avagraha not used	Explanation/Notes
तस्मा अरङ्गमामवा	तस्मै । अरम् । गमाम । वः
தஸ்மா அரங்கமாமவோ	
തസ്മാ അരങ്ഗമാമവോ	The Padam is 'tasmai'; this becomes tasmA before vowel 'a'. Since a grammar operation can be performed only once, use of avagraha is not permitted here.
भक्ष्याँया अन्तरिक्षे	भक्षम् । याः । अन्तरिक्षे ।
	As per Vowel Sandhi, yAH has

பக்ஷம்ँ ்யா அ்ந்தரி்க்ேஷ ഭക്ഷം ്ँ യാ അന്തരിക്ഷ	become yA before vowel 'a'. So the Sandhi is already effected. So Avagraha cannot be formed or permitted.
उप॒मा अस्य विष्टाः உப॒மா அ॒ஸ்ய வி॒ஷ்டா ഉപമാ അസ്യ വിഷ്ടാഃ	बु॒धिनि॒याः । उप॒माः । अस्य । upamAH visargam gets dropped and becomes upamA, so avagraha cannot be applied.
प्रास्मा आशा अशृण्वन् ப்ராஸ்மா॒ ஆ॒ஶா அ்ருண்வன்ன் പ്രാസ്മാ॒ ആശാ॒ അശൃണ്വന്ന്	Input received is that it is pra+ asmai has become prAsmai which becomes prAsmA before vowel. Avagraha not permitted.
न ह्यस्या अपरंचन ந ஹ்ய॒ஸ்யா அ॒பரஞ்சன	न । हि । अस्याः । The visargam in asyAH drops and becomes yA and since a Sandhi rule is applied, avagraha rule

ജ്ഞ്രസ്ഥ ന ഹൃസ്യാ അപരംഛന ജരസാ	cannot be applied/permitted.
अफला अपुष्पायाश्च അപ₂ലാ അപുഷ്പായാസ്ച യാ അഫലാ അപു ഷ്ടായാശ്ച	अफलाः । अपुष्पाः । याः । च aPalAH drops visargam before 'a' and becomes aPalA, hence avagraha not permitted.
ओषधीरस्मा अरिष्ट तातये ഓഷ്ഠീ₄രസ്മാ അരിഷ്ഠട താതയേ ഓഷധീരസ്മ്മാ അരിഷ്ട താതയേ	ओषधीः । अस्मै । अरिष्टतातये । 'asmai' becomes 'asmA' as per vowel sandhi before 'a', hence avagraha not permitted.

शिखा अ_णियोद्ध्वा॑ ஸி॑கா₂ அ_ண்யோ॑ர்த்₄வா ശിഖാ അ_ണീയോ॑ർദ്ധ്വാ	Here the mantra is from Aranyam which has no Pada Paatam. Here avagraha might not have got formed due to presence of visargam.
तद_षा_ढा॑ अ_भिसंयन्तु य_ज्ञ தத்₃ஷா_டா₄ அபி₄ஸம்ँ॑யந்து തദ_ഷാ॑ഢാ അ_ഭിസംയന്തു യജ്ഞം	Here AShAdAH has become AshAdA as per an advice received based on noun usage. Avagraha cannot be applied.
भूरि_दा अस्तु॒ मह्यं॑ பூ₄ரி॑தா₃ அ_ஸ்து மஹ்॑யம் ഭൂരി_ദാ അസ്തു॒ മഹ്യം	'a' of the Word 'astu' does not elide as per PS Rule 11.17.
मु_हूर्ता॑: प्रेष्या॑ अभवन् மு_ஹூ_ர்தா: ப்ரேஷ்யா॑	Mantra is from brAhamaNam with no pada paatam. Rule could not be confirmed till now.

<mark>അപ</mark>₄ഖന്ൻ	
മുഹൂർത്താഃ പ്രെ<mark>ഷ്യാ</mark>	
<mark>അ</mark>ഭവൻ	

2.4 Vowel Sandhi-Basic Rule when letter 'aa' (आ, ആ, ആ)

follows the sound 'aa'(आ, ആ, ആ)

Rule 1: When Letter 'a' आ, ആ, ആ follows the sound 'aa' आ, ആ, ആ ,

'aa' that follows 'aa' sound becomes or is represented through an

Avagraha as <mark>ऽऽ</mark>.

Example:

भुव<mark>ना</mark> + <mark>आ</mark>विवेश = भुवना <mark>ऽऽ</mark>विवेश

പൃ₄ഖ<mark>ണാ</mark> + <mark>ആ</mark>വിവേശ = പൃ₄ഖണാ ഽഽവിവേശ

ഭുവ<mark>നാ</mark> + <mark>ആ</mark>വിവേശ = ഭുവനാ <mark>ഽഽ</mark>വിവേശ

ना has 'aa' आ, ஆ, ആ vowel sound. This is followed by 'aa' (आ, ஆ, ആ) resulting in the Sandhi with avagraha.

Effect on Maatra: 'aa' has two maatra and 'aa' has two maatra value in terms of time. Due to the Sandhi, the rule results in a Maatra of 3.0. With Avagrah, the 'aa' is truncated to 'ऽऽ' with only 1 maatra.

Table of Examples

Basic Words/Padams before Sandhi	The Resultant Words/Padam after Sandhi
ब्रह्मा आगतश्री रुतत्वया	ब्रह्माऽऽगतश्री रुतत्वया
ப்₃ரஹ்மா ஆக₃தஶ்ரீ ருத த்வயா	ப்₃ரஹ்மாऽऽக₃தஶ்ரீ ருத த்வயா
ബ്രഹ്മാ ആഗതശ്രീ രുത ത്വയാ	ബ്രഹ്മാऽऽഗതശ്രീ രുത ത്വയാ
सा आदित्येन	साऽऽदित्येन
ஸா ஆதி₃த்யேன ஶாந்தா	ஸாऽऽதி₃த்யேன ஶாந்தா
സാ ആദിത്യേന ശാന്താ	സാऽऽദിത്യേന ശാന്താ

	സാ𐤔ദിത്യേന ശാന്താ
वितस्तया आर्जीकीय वि_तस्_त_या आ_र्ज्ञीकीये വിതസ്സ്യാ ആർജ്ജീകീയേ	वितस्तया ऽऽर्जीकीय, वि_तस्_त_या ऽऽर्ज्ञीकीये വിതസ്സ്യാ ss ർജ്ജീകീയേ
सैषा आनन्दस्य मीमाष्ं सैषा-आनन्द_स्य मीमाष्ं സൈഷാ ആനന്ദസ്യ മീമാഃं	सैषाऽऽनन्दस्य मीमाष्ं सैषा-ऽऽनन्द_स्य मीमाष्ं സൈഷാssനന്ദസ്യ മീമാഃं
स एक इन्द्रस्या आनन्दः സ ഏക ഇന്ദ്രസ്യാ-ആനന്ദ₃: സ ഏക ഇന്ദ്രസ്യാ ആനന്ദഃ	स एक इन्द्रस्याऽऽनन्दः സ ഏക ഇന്ദ്രസ്യാ-ssനന്ദ₃: സ ഏക ഇന്ദ്രസ്യാssനന്ദഃ
स्तेनत्वा आयुषा–आयुष्मन्तं സ്തെ_ന_ത്വാ	स्तेनत्वा ऽऽयुषाऽऽयुष्मन्तं സ്തെ_ന_ത്വാ ssയുഷാssയുഷ്മന്തം

தேனத்வா ஆயுஷா-ஆயுஷ்மந்தங் கரோமி ஸ்தேனத்வா ஆயுஷா– ஆயுஷ்ந்தம்	தேனத்வா ஸ்ஸயுஷா-ஸ்ஸயுஷ்மந்தங் கரோமி˙ ஸ்தேனத்வா ssயுஷாssயுஷ்ந்தம்

2.5   *Vowel Sandhi - When letter 'a' (अ, அ, അ) follows Sound 'ae' (ए, ஏ എ)*

Rule: When the letter '**a**' follows letters with sound '**ae**', the 'ae' retains it form and the '**a**' which follows **becomes an avagraha ऽ. (PS 11-1)**

Example:

जने + अभिद्रोहं = जनेऽभिद्रोहं

ஜனே + அபி₄த்₃ரோஹம் = ஜனேஸபி₄த்₃ரோஹம்˙

ஜனே + அபித்₃ரோஹம = ஜனேsபித்₃ரோஹம

राष्ट्रे + अस्मिन् = राष्ट्रेऽस्मिन्

ரா_ஷ்ட்**ரே** + **அ**ஸ்மின் = ரா_ஷ்ட்ரே_ஸ்மின்

രാ_ഷ്ട്രേ + അസ്മിൻ = രാ_ഷ്ട്രേ_സ്മിൻ

This rule is observed in Chamakam at many places since 'me' in 'Cha me' combines with following 'a'.

Table of Examples

Basic Words/Padams before Sandhi	The Resultant Words/Padam after Sandhi
दीर्घायुत्वं च मे, अनमित्रं च मे, अभयं च मे	दीर्घायुत्वं च मे, ऽनमित्रं च मे, ऽभयं च मे
தீ₃ர்கா₄யுத்வஞ்ச மே அனமித்ரஞ்சமே அப்₄யஞ்ச மே,	தீ₃ர்கா₄யுத்வஞ்ச மே ஸனமித்ரஞ்ச மே ஸப்₄யஞ்ச மே,,
ദീർഘായുത്വം ച മേ, അനമിത്രം ച മേ,അഭയം ച മേ,	ദീർഘായുത്വം ച മേ, ഽനമിത്രം ച മേ, ഽഭയം ച മേ,
प्रपद्ये अलक्ष्मीर्मे	प्रपद्ये ऽलक्ष्मीर्मे
ப்ரபத்₃யே அலக்ஷ்மீர்மே	ப்ரபத்₃யே ஸலக்ஷ்மீர்மே

प्रपद्ये अलक्ष्मीर्मे	प्रपद्ये ऽलक्ष्मीर्मे
देव्यदिते–अग्नि തേ౩വ്യധതി౩തേ-അക്നി ദേവ്യദിതേ–അഗ്നി	देव्यदिते–ऽग्निमन्राद തേ౩വ്യധതി౩തേ-ഽക്നി ദേവ്യദിതേ–ഽഗ്നി
विव्याधिने–अन्नानां വിഖ്യാതി₄നേ-അന്നാണം വിവ്യാധിനേ–അന്നാനാം	विव्याधिने–ऽन्नानां വിഖ്യാതി₄നേ-ഽന്നാണം വിവ്യാധിനേ–ഽന്നാനാം
सहस्रयोजने अवधन्वानि സഹസ്രയോജനേ അവത₄ന്വാനി സഹസ്രയോജനേ അവധന്വാനി	सहस्रयोजने ऽवधन्वानि സഹസ്രയോജനേ ഽവത₄ന്വാനി സഹസ്രയോജനേ ഽവധന്വാനി

विद्यते॒ अयनाय	विद्यते॒ऽयनाय
வித்₃ய॒தே॒ அய॑னாய	வித்₃ய॒தே॒ஸய॑னாய
വിദ്യതേ॒ അയ॑നായ	വിദ്യതേ॒ഽയ॑നായ
मह॒त्यर्णवे॑ अन्त॑रिक्षे	मह॒त्यर्णवे॑–न्त॑रिक्षे
ம॒ஹ॒த்₃ய॒ர்ணவே॑- அ॑ந்த॑ரிக்ஷே	ம॒ஹ॒த்₃ய॒ர்ணவே॑-ஸந்த॑ரிக்ஷே
ம॒ஹ॒த்₃ய॒ர்ணவே॑–அ॑ந்த॑ரிக்ஷே	ம॒ஹ॒த்₃ய॒ர்ணவே॑–ஸந்த॑ரிக்ஷே
नमो॑ऽग्नये॑ अ॒प्सुमते	नमो॑ऽग्नये॑ ऽप्सुमते
ந॒மோ॒ஸக்₃னயே॑ அ॒ப்₂ஸூ॒மதே	ந॒மோ॒ஸக்₃னயே॑ ஸ॒ப்₂ஸூ॒மதே
ந॒மோஸக்ₙயே॑ அ॒ஷ்டு॒மதே	ந॒மோஸக்ₙயே॑ ஸ॒ஷ்டு॒மதே
मिहायुषे॑ अत्तु॑ दे॒वः	मिहायुषे॑ऽत्तु॑ दे॒वः
க்₄ருத॒மிஹாயு॒ஷே॑ அ॒த்துதே॒₃வ:	க்₄ருத-மிஹாயு॒ஷே॑ஸ॒த்து தே॒₃வ:

മിഹായു<mark>ഷേ</mark> അത്തു ദേവഃ	മിഹായു<mark>ഷേടത്തു</mark> ദേവഃ

3 Swaram change for Dheerga Swaritam

If the letter prior to Avagraham is a Dheerga letter (long) with a Swaritam and

the aksharam after the Avagraha, is a Conjunct Consonant (joint letter),

the Dheerga Swarita rule applies. The letter before avagraha becomes a

Dheerga Swaritam as per rules of Dheerga Swaritam.

Rules from PS

12-9 When the elided *'a'* is grave, the preceding diphthong (misra swara), if

udAtta (acute), becomes Swarita (circumflex).

12-10 When it is udAtta (acute) the preceding diphthong/misra swara, if anudAtta

(grave) becomes udAtta (acute).

Example:

मा꠱ अग्ने भागिन꠰	मा꠱ग्ने भागिन꠰
மா꠱ அக்₃னே பா_₄கி₃ன꠰	மா꠱ஸ்க்₃னே பா_₄கி₃ன꠰
മാ അഗ്നേ ഭാഗിനഃ	മാഽഗ്നേ ഭാഗിനഃ
यः अपां पुष्पं ँवेद	यो꠱ऽपां पुष्पं ँवेद ।
யꟸ அபாம் புஷ்பம் ँவேத்₃	யோꟸஸ்பாம் புஷ்பம் ँவேத்₃
യഃ അപാം പുഷ്പം ँവേദ	യോഽപാം പുഷ്പം ँവേദ
	(yO gets swaritam as it had udAttam,

---

	but does not become Dheega Swaritam since letter following '‌ఽ' is a normal consonant 'pAm'
मा अ॒मृता॒त् மா அம்ரு॑தா॑த் മാ അമൃ॑താ॑ത്	माఽमृता॒त् மாఽம்ரு॑தா॑த் മാఽമൃ॑താ॑ത് **(here 'mA' is not a Misra swaram retains it swaram does not acquire dheerga swaritam)**

Please refer to the Article/Discussion note on Dheerga Swaritam.

Please analyse the other examples also which acquire Dheerga Swaritam from the Table under 2.5.

Note: The following two Sections are examples of the application of Avagraha Rules from PratiSakhyam. We have provided examples wherever it is easily found from regular Sukthams or common mantras. Where the rule applicability is found in mantras from Taittirlya Samhita, the reference is given as TS n.n.n.n. These examples are indicative and not every word or padam indicated in PratiSakhyam has been included.
(a reader may optionally skip the two sections if the reader does not want to get into too many details)

4 Rules from PS for Avagraha application(Elision)

PS 12-2 - The *'a'* of *asi*, असि, அஸி, അസി is elided

त्वमेव केवलं कर्त्ता <mark>असि</mark> த்வமேவ கேவலம் கர்த்தா <mark>அஸி</mark> ത്വമേവ കേവലം കർത്താ <mark>അസി</mark>	त्वमेव केवलं कर्त्ता<mark>ऽसि</mark> த்வமேவ கேவலம் கர்த்தா<mark>ऽஸி</mark> ത്വമേവ കേവലം കർത്താ<mark>ऽ</mark>സി
त्वं मूलाधार–स्थितो <mark>असि</mark> नित्यं மூலாதா₄ர-ஸ்தி₂தோऽஸி நித்யம் ത്വം മൂലാധാര–സ്ഥിതോ <mark>അസി</mark>നിത്യം	त्वं मूलाधार–स्थितो<mark>ऽसि</mark> नित्यं மூலாதா₄ர-ஸ்தி₂தோ<mark>ऽ</mark>ஸி நித்யம் ത്വം മൂലാധാര–സ്ഥിതോ<mark>ऽ</mark>സി നിത്യം

PS 12-3 - But not when *garbhaH*, गर्भः, க₃ர்ப:, ഗർഭഃ,

saMnaddhaH, संनद्धः, ஸந்நத்₃த₄:, സംനദ്ധഃ,

yamaH, यमः, யம:, യമഃ, or *bhadraH* भद्रः, ப₄த்ர: , ഭദ്രഃ

precedes the letter **'a'**

Ref TS 4.1.4.2	
स जा॒तो गर्भो॒ असि॑	स जा॒तो गर्भो॒ असि॑
ஸ ஜா॒தோ க₃ர்போ॒₄ அஸி	ஸ ஜா॒தோ க₃ர்போ॒₄ அஸி
സ ജാ॒തോ ഗർഭോ॒ അസി॒	സ ജാ॒തോ ഗർഭോ॒ അസി॒

PS 12-5 - Before *j* and *gn*, ज्, ग्न, ஜ், க்₃ன, ജ്, ഗ്ന, **'a'** is elided if acute.

(udAttam)

Note: Check examples available with 'agna' given below

PS - 12-6 Before *gn,* गन, க்₃ன, ഗ്ന also when preceded by *maH,* म॒ः, மஃ,

மഃ, *vacaH,* वच॒ः, வச:, വചഃ, *dadhAnaH* दधान॒ः, த₃தா₄ன:, ദധാനഃ,

and *sthe.* स्थे. ஸ்தே₂., സ്ഥേ.

TS 4.1.3.1	
सधस्थे॒ अ॒ग्निं	सधस्थे॒ऽ॒ग्निं
ஸ்த₄ஸ்தே₂ அக்₃னிம்	ஸ்த₄ஸ்தே₂ ஃக்₃னிம்
സധസ്ഥേ അഗ്നിം	സധസ്ഥേഽഗ്നിം

TS 4.1.3.4	
दधा॑नो अ॒ग्निर्.होता॒	दधा॑नो॒ऽ॒ग्निर्.होता॒
த₃தா॑₄ணோ அக்₃னிர்.ஹோதா	த₃தா॑₄ணோ ஃக்₃னிர்.ஹோதா
ദധാ॑നോ അഗ്നിര് ഹോതാ	ദധാ॑നോഽഗ്നിര് ഹോതാ

PS 12-7 - The *'a'* is elided in *abhyAvartin*, *apUpam*, *api dadhAmi*, *adyAnu*, *aditiH Sarma*, *agner jihvAm*, *agnayaH*, *paprayaH*, <mark>*asmAkam*</mark>, *asme dhatta*, *aSmA*, *aSvA aSyAma*, *amA*, *aryaman*, *asmatpASAn*, *asmin yaj~je*, *astA*, *avyathamAnA*, <mark>*abhidroham*</mark>, *adhAyi*, *adaH*, <mark>*atho*</mark>, *adugdhAH*, *ariShTAH*, *arathAH*, *arcanti*, *antar asyAm*, *atra stha*, *annAya*, <mark>*a~ggirasvat*</mark>, and <mark>*akaram*.</mark> wherever found.

अभ्यावर्तिन्, अपूपम्, अपि दधामि, अद्यानु, अदितिः शर्म, अग्नेर् जिह्वाम्,

अग्नयः , पप्रयः, <mark>अस्माकम्</mark>, अस्मे धत्त, अश्मा, अश्वा, अश्याम, अमा,

अर्यमन्, अस्मत्पाशान्,अस्मिन् यज्ञे, अस्ता, अव्यथमाना, <mark>अभिद्रोहम्</mark>,

अधायि, अदः, <mark>अथो</mark>, अदुग्धाः, अरिष्ठाः, अरथाः, अर्चन्ति,अन्तर् अस्याम्,

अत्र स्थ, अन्नाय, <mark>अङ्गिरस्वत्</mark>, <mark>अकरम्.</mark>

அப்4யாவர்தின், அபூபம், அபி த3தா4மி, அத்3யானு,

அதி3தி: ஶர்ம, அக்3னேர் ஜிஹ்வாம், அக்3னய: , பப்ரய:,

<mark>அஸ்மாகம்</mark>, அஸ்மே த4த்த, அஶ்மா, அஶ்வா, அஶ்யாம,

அமா, அர்யமன், அஸ்மத்பாஸான்,அஸ்மின் யஜ்ஞே,

அஸ்தா, அவ்யத2மானா, <mark>அபி4த்ரோ3ஹம்</mark>, அதா4யி, அத3:,

അഗ്ഥോ$_2$, അദ്ധ്രുക്$_3$ഥാ$_4$:, അരിഷ്ടാ:, അരഥാ:, അര്ചന്തി, അന്തര്

അസ്യാം, അത്ര സ്ഥ, അന്നായ, അങ്കിദ്ധരസ്വത്, അകരം.

അഭ്യാവര്തിന്, അപൂപമ്, അപി ദധാമി, അദ്യാനു,

അദിതിഃ ശര്മ, അഗ്നോര് ജിഹ്വാമ്, അഗ്നയഃ , പപ്രയഃ,

അസ്മാകമ്, അസ്മേ ധത്ത, അശ്മാ, അശ്വാ വ്ഹെരൈവെര് ഔന്ദ്,

അശ്യാമ, അമാ, അര്യമന്, അസ്മത്പാശാന്, അസ്മിന് യജ്ഞേ,

അസ്ഥാ, അവ്യഥമാനാ, അഭിദ്രോഹമ്, അധായി, അദഃ, അഥോ,

അദുഗ്ധാഃ, അരിഷ്ടാഃ, അരഥാഃ, അര്ചന്തി,അന്തര് അസ്യാമ്,

അത്ര സ്ഥ, അന്നായ, അങ്ഗിരസ്വത്, അകരമ്.

(Only indicative examples are given for few words)

वरुण दैव्ये जने अभिद्रोहं	वरुण दैव्ये जनेऽभिद्रोहं
തൈ$_3$ഖ്യേ ജനേ	തൈ$_3$ഖ്യേ ജനേഽഭി$_4$ത്$_3$രോഹമ്
അപി$_4$ത്$_3$രോഹമ്	

वरुण दैव्ये जने अभिद्रोहं	वरुण दैव्ये जनेऽभिद्रोहं
गृणानो अस्माकं बोध्यविता तनूनां க்$_3$ருண்ணானோ அஸ்மாகம் போ$_3$த்$_4$யவிதா ഗൃണാനോ അസ്മാകം ബോധ്യവിതാ തനൂനാം	गृणानोऽस्माकं बोध्यविता तनूनां க்$_3$ருண்ணானோஸ்மாகம் போ$_3$த்$_4$யவிதா ഗൃണാനോസ്മാകം ബോധ്യവിതാ തനൂനാം
सत्वानोऽहं तेभ्यो अकरन्नमः ஸத்வானோஸஹம் தேப்$_4$யோ- அகரந் நம: । സത്വാനോഽഹം തേഭ്യോ അകരന്നമഃ	सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरन्नमः ஸத்வானோஸஹம் தேப்$_4$யோ- ஸகரந் நம: । സത്വാനോഽഹം തേഭ്യോ സകരന്നമഃ

TS 4.1.1.4 ददे अङ्गिरस्वद्–बभ्रिरसि த3தே3 அங்கி3ரஸ்வத்3- ப3ப்4ரிரஸி ದದೇ ಅಜ್ಗಿರಸ್ವಜ್– ಬಜ್ರಿರಸಿ	ददेऽङ्गिरस्वद्–बभ्रिरसि த3தே3ऽங்கி3ரஸ்வத்3-ப3ப்4ரிரஸி ದದೇऽಜ್ಗಿರಸ್ವಜ್– ಬಜ್ರಿರಸಿ
TS 4.1.9.3 भूत्वा महामग्ने अथो பூ4த்வா மஹ்யமக்3னே அதோ2 ಭೂತ್ವಾ ಮಹ್ಯಮಗ್ನೇ ಅಧೋ	भूत्वा महामग्नेऽथो பூ4த்வா மஹ்யமக்3னேऽதோ2 ಭೂತ್ವಾ ಮಹ್ಯಮಗ್ನೋऽಧೋ

PS 12-8 - An **'a'** is elided when preceded by gAhamAnaH, jAyamAnaH, hetayaH, manyamAnaH, vanaspatibhyaH, patE, sridhaH, tapasaH, svadhAvaH, bhAmitaH, agnayaH, Ayo, adhvaryo, and krato.

गाहमानः, जायमानः, हेतयः, मन्यमानः, वनस्पतिभ्यः, पते, स्त्रिधः, तपसः,

स्वधावः, भामितः, अग्नयः, आयो, अध्वर्यो, क्रतो.

கா₃ஹமான:, ஜாயமான:, ஹேதய:, மன்யமான:,

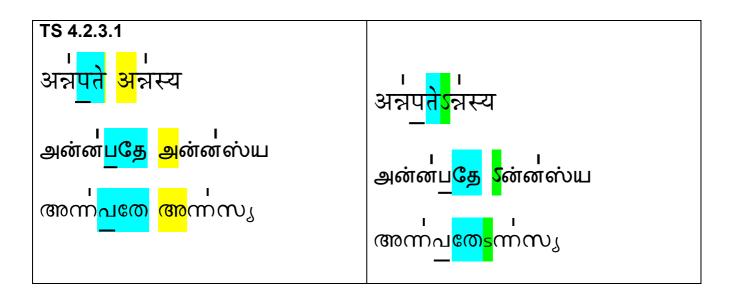வனஸ்பதிப்₄ய:, பதே, ஸ்ரித₄:, தபஸ:, ஸ்வதா₄வ:, பா₄மித:,

அக்₃னய:, ஆயோ, அத்₄வர்யோ, க்ரதோ

ഗാഹമാനഃ, ജായമാനഃ, ഹേതയഃ, മന്യമാനഃ, വനസ്പതിഭ്യഃ, പതേ,

സ്രിധഃ, തപസഃ, സ്വധാവഃ, ഭാമിതഃ, അഗ്നയഃ, ആയോ,

അധ്വര്യോ, ക്രതോ.

स॒हस्र॒ꣳ हेत॒यः अन्य-म॒स्मिन्ꣳ॒	स॒हस्र॒ꣳ हे॒तयो॒ऽन्य-म॒स्मिन्ꣳ॒
ஸ॒ஹஸ்ர॒ꣳ ஹே॒தயோ॒ அன்ய-	ஸ॒ஹஸ்ர॒ꣳ ஹே॒தயோ॒ஸன்ய-
ம॒ஸ்மன்	ம॒ஸ்மன்
സ॒ഹസ്ര॒ꣳ ഹേ॒തയഃ	സ॒ഹസ്ര॒ꣳ ഹേ॒തയോഽന്യ-

അന്യ-മസ്മുന്നി	മസ്മുന്നി
ഗാഹമാനഃ അദായോ വീരഃശതമന്യുരിന്ദ്രഃ	ഗാഹമാനോഽദായോ വീരഃശതമന്യുരിന്ദ്രഃ
കാ₃ഹ്മാണോ-അദ്ധാ₃യോ	കാ₃ഹ്മാണോ-ഽദ്ധാ₃യോ
വീരഃ-ഗ്തമ്ന്യു രിന്ദ്ര₃ഃ	വീരഃ-ഗ്തമ്ന്യു രിന്ദ്ര₃ഃ
ഗാഹമാനഃ അദായോ വീരശ്ശതമന്യുരിന്ദ്രഃ	ഗാഹമാനോഽദായോ വീരശ്ശതമന്യുരിന്ദ്രഃ
TS 2.4.14.1 ജായമാനോ അഹ്നാം കേതുരുഷസാ	ജായമാനോഽഹ്നാം കേതുരുഷസാ
ജായമാണോ അഹ്രണാംഗ്	ജായമാണോ ഽഹ്രണാംഗ്
കേതുരുഷസാ	കേതുരുഷസാ
ജായമാനോ അഹ്നാം	ജായമാനോഽഹ്നാം
കേതുരുഷസാ	കേതുരുഷസാ

TS 4.2.3.1

अन्नपते अन्नस्य

அன்னபதே அன்னஸ்ய

അന്നപതേ അന്നസ്യ

अन्नपतेऽन्नस्य

அன்னபதே ऽன்னஸ்ய

അന്നപതേഽന്നസ്യ

4.1 *PS Rules for Exclusions(Exceptions)-Non Elision*

PS 11-3 - The *'a'* **is not elided** in the following sections:

those beginning with *dhAtA rAtiH* and *upa*; *juSHTa* and *SyenAya*; *dhruvakShitiH*, *iyam eva sA yA*, and *agnir mUrdhA*;

धाता रातिः उप; जुष्ट ,ऽयेनाय; ध्रुवक्षितिः, इयम् एव सा या,

अग्निर् मूर्धा;

தா₄தா ராதி: , உப; ஜூஷ்ட, ஸ்ʼயேனாய, த்₄ருவக்ஷிதி:, இயம்

ஏவ ஸா யா, அக்₃னிர் மூர்தா₄

ധാതാ രാതിഃ ഉപ; ജുഷ്ട ,ശ്യേനായ; ധ്രുവക്ഷിതിഃ,,

ഇയമ് ഏവ സാ യാ, അഗ്നിര് മൂര്ധാ;

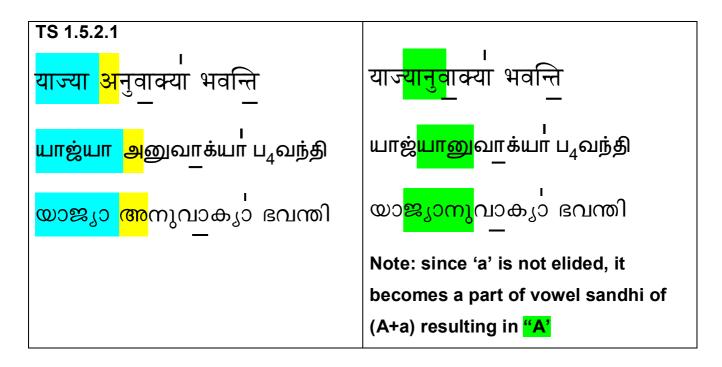those styled *vAjapeya*; *ukhya*; *vikarSha*, *vihavya*, *hiraNyavarNIya*, *yAjyA*, and *mahApRuShThya*.

वाजपेय; उख्य; विकर्ष, विहव्य, हिरण्यवर्णीय, याज्या, महापृष्य.

வாஜபேய; உக்₂ய; விகர்ஷ, விஹவ்ய, ஹிரண்யவர்ணீய,

யாஜ்யா, மஹாப்ருஷ்ட்ய

വാജപേയ; ഉഖ്യ; വികര്ഷ, വിഹവ്യ, ഹിരണ്യവര്ണീയ,

യാജ്യാ, മഹാപൃഷ്ഠ്യ.

TS 1.5.2.1	
याज्या अनुवाक्या भवन्ति	याज्यानुवाक्या भवन्ति
யாஜ்யா அனுவாக்யா ப₄வந்தி	யாஜ்யானுவாக்யா ப₄வந்தி
യാജ്യാ അനുവാക്യാ ഭവന്തി	യാജ്യാനുവാക്യാ ഭവന്തി
	Note: since 'a' is not elided, it becomes a part of vowel sandhi of (A+a) resulting in "A"

(PS 11-3) with the first and the next to the last (anuvakam 10) of the *rudra* chapter;

The rule highlighted in yellow above is a general exemption to elision in the Rudra Anuvakams (1 and 10) for all non-elision of letter 'a' to avagraha wherever found.

नमः॑ अस्तु॒ नीलग्रीवाय	नमो॑ अस्तु॒ नीलग्रीवाय
நம॑: அஸ்து॒ நீல்க்³ரீவாய	நமோ॑ அஸ்து₃ நீல்க்³ரீவாய
நம॑: அஸ்ஸு₂ நீல்க்³ரீவாய	நமோ॑ அஸ்ஸு₂ நீல்க்³ரீவாய
यस्ताम्रः॑ अरुण उत	यस्ताम्रो॑ अरुण उत
யஸ்தாம்ர॑: அருண உ_த	யஸ்தாம்ரோ॑ அருண உ_த
யஸ்ஸாம்ர॑: அருண உத	யஸ்ஸாம்ரோ॑ அருண உ_த

PS 11-4 - Also in *a(gm)hasaH*, *a(gm)hatiH*, *aniShTRutaH*, *avantv asmAn*, *avadyAt*, and *ahani*. |

अ(ग्म्)हसः,अ(ग्म्)हतिः,अनिष्टृतः,अवन्त्वस्मान्, अवद्यात्, अहनि. ।

அ(க்ம்)ஹஸ:, அ(க்ம்)ஹதி:, அனிஷ்ட்ருத:,

அவந்த்வஸ்மான், அவத்³யாத், அஹநி.

അ(ഗ്മ്)ഹസഃ, അ(ഗ്മ്)ഹതിഃ, അനിഷ്ടൂതഃ, അവന്ത്വസ്മാന്,

അവദ്യാത്, അഹനി. ।

मित्रमहो॑ अव॒द्यात् നി॒തോ₃ മിത്രമ**ഹ്ഹോ** അവ॒ത്ത്യാത് മി॒ത്രമ**ഹോ** അവ॒ദ്യാത്	मित्रमहो॑ अव॒द्यात् നി॒തോ₃ മിത്രമ**ഹ്ഹോ** അവ॒ത്ത്യാത് മി॒ത്രമ**ഹോ** അവ॒ദ്യാത്
TS 4.4.12.1 शु॒क्रे अ॒ह॑न्योज॒सीना᳚ ശൌ॒ക്**രേ** അ**ഹ്ഹ**ന്യോജ॒സീനാ ശു॒ക്രേ അഹ॒ന്യോജ॒സീനാ᳚ (it is Sandhi of ahani+OjasInA)	शु॒क्रे अ॒ह॑न्योज॒सीना᳚ ശൌ॒ക്**രേ** അ**ഹ്ഹ**ന്യോജ॒സീനാ ശു॒ക്രേ അഹ॒ന്യോജ॒സീനാ᳚
TS 2.6.12.3 ब्रुवन्तु॒ ते॑ अ॒वन्त्व॒स्मान् ബ്രു॒വന്തു **തേ** അവന്ത്വ॒സ്മാൻ	ब्रुवन्तु॒ ते॑ अ॒वन्त्व॒स्मान् ബ്രു॒വന്തു തേ അ॒വന്ത്വ॒സ്മാൻ

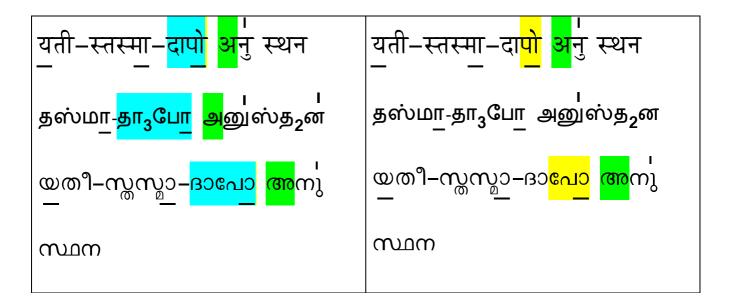|	
ബ്രുവന്തു തേ അവന്ത്വസ്മാൻ	ബ്രുവന്തു തേ അവന്ത്വസ്മാൻ
(it is sandhi of avantu+asmAn)	

PS 11-5 Also in *anu*, अनु, அனு, അനു, when preceded by *gharmAsaH,*

ApaH, *martaH,* *rathaH,* *tvaH,* *datte,* and *vAtaH.* ||

घर्मासः, आपः, मर्तः, रथः, त्वः, दत्ते, वातः. ॥

க4ர்மாஸ:, ஆப:, மர்த:, ரத:, த்வ:, த3த்தே, வாத:.
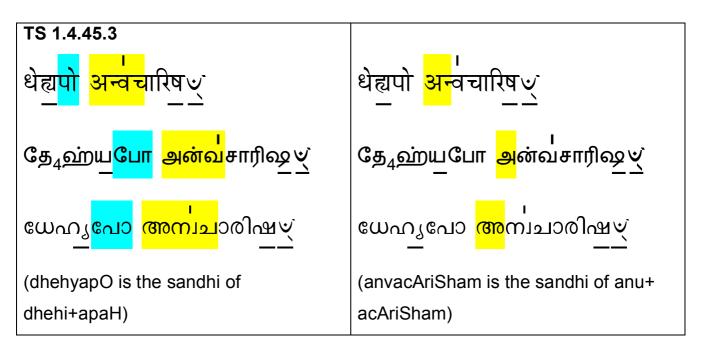
ഘർമാസഃ, ആപഃ, മർതഃ, രഥഃ, ത്വഃ, ദത്തെ, വാതഃ. ॥

यती–स्तस्मा–दापो अनु स्थन	यती–स्तस्मा–दापो अनु स्थन
தஸ்மா-தா3போ அனுஸ்த2ன	தஸ்மா-தா3போ அனுஸ்த2ன
യതീ–സ്തസ്മാ–ദാപോ അനു	യതീ–സ്തസ്മാ–ദാപോ അനു
സ്ഥന	സ്ഥന

PS 11-6 Also (after *vAtaH*) in *abhi, vAtu* and *apaH*. ||

अभि, वातु , अपः, அபி₄, வாது, அப:, അഭി വാതു അപഃ.

TS 7.4.20.1	
यद्–वातो अपा	यद्–वातो अपा
யத்₃-வாதோ அபோ	யத்₃-வாதோ அபோ
யദ்–வാതോ അപോ	யദ்–வാதோ അപോ
TS 7.4.17.1	
मयोभूर्वातो अभि वातूस्रा	मयोभूर्वातो अभि वातूस्रा
மயோபூ₄ர்வாதோ அபி₄	மயோபூ₄ர்வாதோ அபி₄
வாதூஸ்ரா	வாதூஸ்ரா
മയോഭൂർവാതോ അഭി	മയോഭൂർവാതോ അഭി
വാതൂസ്രാ	വാതൂസ്രാ

PS 11-7 - Also (after *apaH*) in *anu* and *agamat*.

अनु   अगमत्. அனு, அக₃மத், அநு , அக₃மத்.

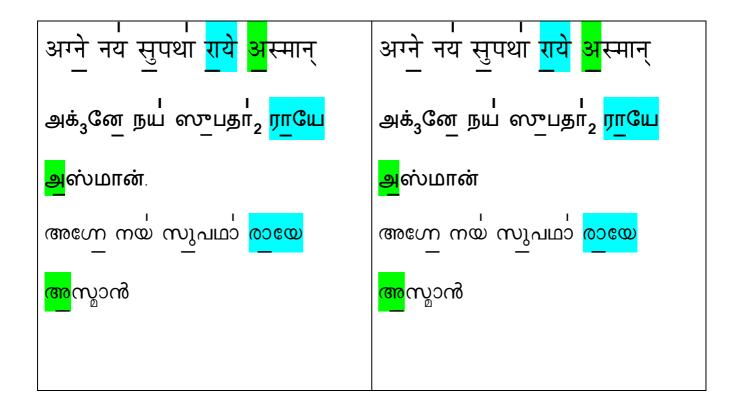| TS 1.4.45.3	
धेह्यपो अन्वचारिष्ऽ தே₄ஹ்யபோ அன்வசாரிஷ் ஷ்ऽ ധേഹ്യപോ അന്വചാരിഷ്ഽ (dhehyapO is the sandhi of dhehi+apaH)	धेह्यपो अन्वचारिष्ऽ தே₄ஹ்யபோ அன்வசாரிஷ் ஷ்ऽ ധേഹ്യപോ അന്വചാരിഷ്ഽ (anvacAriSham is the sandhi of anu+ acAriSham)

PS 11-8 - Also in *adbhiH*, *apAM napAt*, and *asmAn*, when preceded by *ApaH*

आपः ஆப:, ആപഃ. ,अद्भिः, अपां नपात्, अस्मान्,அத்₃பி₄:, அபாம்

நபாத், அஸ்மான்,अद्भिः, अपां नपात्, അസ്മാന്, .

TS 1.2.1.1	
स्वस्त्युत्तराण्यशीयाऽपो अस्मान्	स्वस्त्युत्तराण्यशीयाऽपो अस्मान्

സ്വസ്ത്യുത്തരാണ്യശീയാ-ssപോ അസ്മാൻ സ്വ്യസ്ത്യുത്തരാണ്യശീയാssപോ അസ്മാൻ	സ്വസ്ത്യുത്തരാണ്യശീയാ-ssപോ അസ്മാൻ സ്വ്യസ്ത്യുത്തരാണ്യശീയാssപോ അസ്മാൻ

PS **11-9** In *asmAn*, अस्मान्, அஸ்மான், അസ്മാൻ, also, if followed by *a*, when *rAye*, *saH*, and *indraH* precede.

राये, सः, इन्द्रः ராயே, ஸ:, இந்த்₃ர: രായേ, സഃ, ഇന്ദ്രഃ

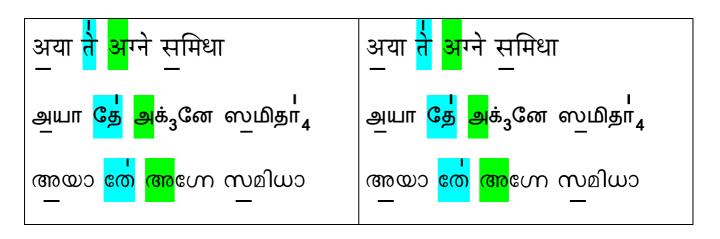|	
अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् அக்₃னே நய ஸுபதா₂ ராயே அஸ்மான். അഗ്നേ നയ സുപഥാ രായേ അസ്മാൻ	अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् அக்₃னே நய ஸுபதா₂ ராயே அஸ்மான் അഗ്നേ നയ സുപഥാ രായേ അസ്മാൻ

TS 3.1.9.2

मरुत॒ इन्द्रो॒ अस्मा॒नस्मिन्

ம॒ரு॒த॒ இந்த்₃ரோ॑

அ॒ஸ்மானஸ்மின்

ம॒ரு॒த॒ இந்ரோ॑ அஸ்மா॒னஸ்மின்

மருத॒ இன்ద்రో॒ అస్మా॒నస్మిన్

மরৣত இந்த்₃ரோ॑

அ॒ஸ்மானஸ்மின்

ம॒ரு॒த॒ இந்ரோ॑ அஸ்மா॒னஸ்மின்

PS - 11-10 Also in *adya*, *andhaH*, *a(gm)SuH*, and *agne,* when *tE,* ते, தே, തേ

precedes अद्य, अन्धः, अ(ग्म्)शुः, अग्ने,

அத்₃ய, அந்த₄ः, அ(க்ம்)ஶூः, அக்₃னே,

അസ്ഡഃ, അ(ഗ്മ്)ശുഃ, അഗ്നോ,

अया ते॒ अग्ने स॒मिधा

அ॒யா॒ தே॑ அ॒க்₃னே ஸ॒மிதா॑₄

அயா॒ தே॑ அக்₃னே ஸ॒மிதா॑₄

அயா॒ தே॑ அഗ்நோ ஸ॒மிധா

अया ते॒ अग्ने स॒मिधा

அ॒யா॒ தே॑ அ॒க்₃னே ஸ॒மிதா॑₄

அயா॒ தே॑ அக்₃னே ஸ॒மிதா॑₄

அயா॒ தே॑ அഗ்நோ ஸ॒மിധാ

सप्तते॑ अग्ने स॒मिधः	सप्तते॑ अग्ने स॒मिधः
ஸ॒ப்தத்தே॑ அக்₃னே ஸ॒மித்₄ஸ்	ஸ॒ப்தத்தே॑ அக்₃னே ஸ॒மித்₄ஸ்
സ॒പ്തതേ॑ അഗ്നോ സ॒മിധഃ	സ॒പ്തതേ॑ അഗ്നോ സ॒മിധഃ
TS 1.2.6.1	
अꣳशुना ते अꣳशुः	अꣳशुना ते अꣳशुः
அ॒ஂஶுணா தே॑ அ॒ஂஶூ:	அ॒ஂஶுணா தே॑ அ॒ஂஶூ:
അ॒ஂஶുനാ தே॑ അ॒ஂஶുഃ	അ॒ஂஶുനാ தே॑ അ॒ஂஶுഃ
TS 1.4.4.1	
उपो॑ ते अन्धो॒	उपो॑ ते अन्धो॒
உ॒போ॑ தே॒ அந்தோ॒₄	உ॒போ॑ தே॒ அந்தோ॒₄
உപോ॑ தே॒ അന്ധോ॒	உപோ॑ தே॒ அന്ധോ॒
TS 2.2.12.5	
प्र तत् ते॑ अग्न शिपिविष्ट	प्र तत् ते॑ अग्न शिपिविष्ट

ப்ர தத் தே₃ அத்₃ய ஶிபிவிஷ்ட	ப்ர தத் தே அத்₃ய ஶிபிவிஷ்ட
ப்ர தத் தே₃ அத்₃ய ஶிபிவிஷ்ட	ப்ர தத் தே அத்₃ய ஶிபிவிஷ்ட

PS 11-11 In *agne*, अग्ने, அக்₃னே, അഗ്നോ, also, when preceded by *me* मे,

மே, മേ.

TS 1.6.2.1	
यन्मे॑ अग्ने अ॒स्य	यन्मे॑ अग्ने अ॒स्य
யன்மே அக்₃னே அஸ்ய	யன்மே அக்₃னே அஸ்ய
യന്മേ അഗ്നോ അസ്യ	യന്മേ അഗ്നോ അസ്യ

PS 11-12 As also, in *asya*, अस्य, அஸ்ய, അസൃ, *aSvinA*, अश्विना,

அஶ்வினா, അശ്വിനാ, and *aparA*,अपरा,அபரா,അപരാ.

TS 1.5.10.3	
देवा हविषो॑ मे अ॒स्य	देवा हविषो॑ मे अ॒स्य
ஹவிஷோ மே அஸ்ய	ஹவிஷோ மே அஸ்ய

ഹവിഷോ മേ അസ്യ _	ഹവിഷോ മേ അസ്യ _
TS 3.2.5.4 पुनर्मे अश्विना युवं புன்ர்மே அ஗்வினാ யുவஞ் പുനർമേ അശ്വിനാ യുവം	पुनर्मे अश्विना युवं புன்ர்மே அഗ്വിനാ யുவஞ் പുനർമേ അശ്വിനാ യുവം
TS 6.6.7.2 यँद्वा मे अपरागतं யँத்3வാ மே அப்ராகு3தம் യँദ്വാ മേ അപരാഗതം	यँद्वा मे अपरागतं யँத்3வാ மே அப்ராகு3தம் യँദ്വാ മേ അപരാഗതം

PS -11-13 Also in _asat_, असत्, അസത്, _agniH_, अग्निः,

अक्3னि:, അഗ്നിഃ, _agha_, अघ, അക4, അഘ, _antamaH_, अन्तमः,

അന്തമഃ, അന്തമഃ, _abhi_, अभि, അபി4, അഭി, _asmin_, अस्मिन्,

അസ്മിന്, അസ്മിന്, and *adya pathi,* अद्य पथि, அத்₃ய பதி,அദ്യ

പഥി,when preceded by *naH.* नः, ந꞉, നഃ

शिशानो अग्निः क्रतुभि ഗിശാനോ അക்₃னி: க்ரத்து₃பி₄ஸ் ശിശാനോ അഗ്നിഃ ക്രതുഭി	शिशानो अग्निः क्रतुभि ഗിശാനோ അக்₃னி: க்ரத்து₃பி₄ஸ் ശിശാനോ അഗ്നിഃ ക്രതുഭി
TS 1.2.3.1 सुपारा नो असद् वशे ஸுபாராா நோ அஸத்₃வஶே സുപാരാ നോ അസദ് വശേ	सुपारा नो असद् वशे ஸுபாராா நோ அஸத்₃வஶே സുപാരാ നോ അസദ് വശേ
TS 1.3.4.1 स्वाहाऽयन्नो अग्निर्वरिवः ஸ்வாஹாஉயன்னோ അக்₃னிர்வரிவ:	स्वाहाऽयन्नो अग्निर्वरिवः ஸ்வாஹாஉயன்னோ അக்₃னിர்வரിവ:

സ്വാഹാടയന്നോ അഗ്നിർവരിവഃ	സ്വാഹാടയന്നോ അഗ്നിർവരിവഃ

PS 11-14 Also in *agre*, अग्रे, அக்3ரே, അഗ്രേ, *aSvebhyaH*,

அஶ்வேப்4ய:, അശ്വേഭ്യഃ, अश्वेभ्यः, and *agriyAya*, अग्रियाय,

அக்3ரியாய, അഗ്രിയായ, when preceded by *namaH*. नमः, நம:, നമഃ.

नम: अश्वेभ्यः अश्वपतिभ्यश्च நம: அஶ்வேப்4யோ ऽஶ்வபதிப்4யஶ்ச நமஃ അശ്വേഭ്യഃ അശ്വപതിഭ്യശ്ച	नमो अश्वेभ्यो ऽश्वपतिभ्यश्च நமோ அஶ்வேப்4யோ ऽஶ்வபதிப்4யஶ்ச நமோ അശ്വേഭ്യോ ऽஶ்வபதிഭ്യஶ்ச
नम: अग्रियाय च प्रथमाय	नमो अग्रियाय च प्रथमाय

നമ<u>:</u> അക്ക്‌$_3$രിയായ ച നമഃ അഗ്രിയായ ച പ്രഥമായ് ച	നമോ അക്ക്‌$_3$രിയായ ച നമോ അഗ്രിയായ ച പ്രഥമായ് ച
नमः अग्रेवधाय च നമ<u>:</u> അക്ക്‌$_3$രേവധാ$_4$യ് ച നമഃ അഗ്രേവധായ് ച	नमो अग्रेवधाय च നമോ അക്ക്‌$_3$രേവധാ$_4$യ് ച നമോ അഗ്രേവധായ് ച

PS 11-15 Also when *AvinnaH* आविन्नः ആവിന്ന: ആവിന്നഃ or *somaH*

सोमः സോമ: സോമഃ precedes and *agni* अग्नि അക്ക്‌നി അഗ്നി

follows.

TS 3.2.4.1

कलशः सोमो अग्निरुप

കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ

കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ്

കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ

കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ

കലശഃ സോമോ അഗ്നിരുപ്

PS 11-16 Also *'a' is retained* when preceded by *dhIrAsaH, adabdhAsaH, ekAdaSAsaH, RuShINAM putraH, SAryAte, aShAdhaH, pitAraH, pRuthivI yaj~je, Asate ye, gRuhNAmy agre, vA(gm) eShaH, jaj~je, sa(gm)sphAnaH, yuvayor yaH, pRuShThe, patir vaH, go, SuShmaH, puvaH, samiddhaH, RuShabhaH, pAthaH, vacaH, varShiShThe, juShANo, yo rudraH,* or *vRuShNaH. ||*
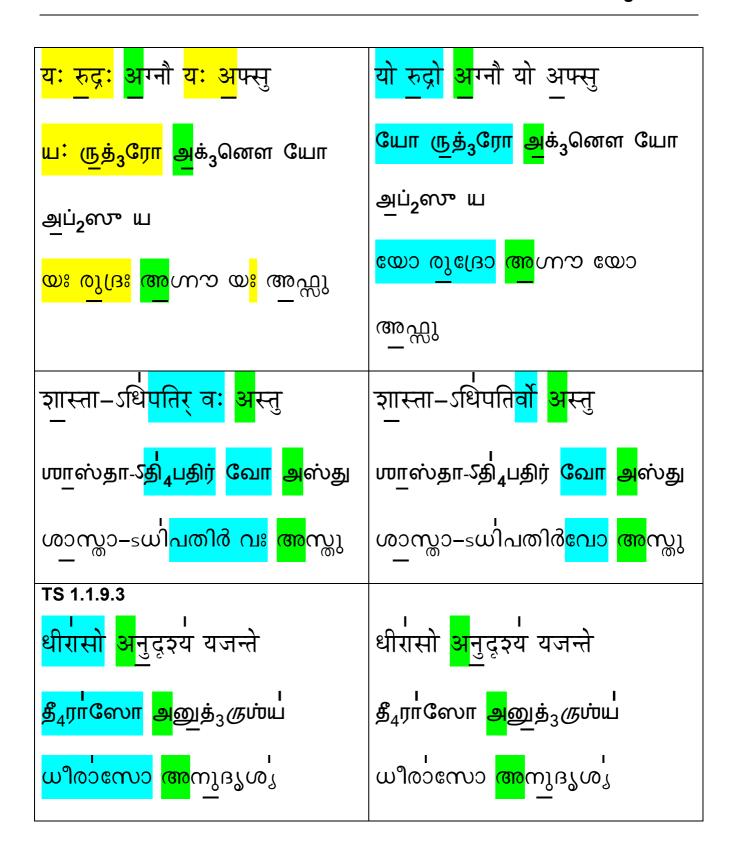
धीरासः, अदब्धासः, एकादशासः, ऋषीणां पुत्रः, शार्याते, अषाधः, पितारः,

पृथिवी यज्ञे, आसते ये, गृह्णाम्य् अग्रे, वा(ग्म्) एषः, जज्ञे, स(ग्म्)स्फानः,

युवयोर् यः, पृष्टे, पतिर् वः, गो, शुष्मः, पुवः, समिद्धः, ऋषभः, पाथः,

वचः, वर्षिष्टे, जुषाणो, यो रुद्रः, वृष्णः. ॥

തീ4രാസ:, അദ3പ്3ധാ4സ:, ഏകാദ3ശാസ:, ഋഷീണാമ് പുത്ര:,

ശാര്യാതേ അഷാദ4:, പിതാര:, പ്രുഥി2വീ യജ്ഞേ, ആസതേ യേ,

ക്3രുഹ്ണാമ്യ് അക്3രേ, വാ(ക്മ്) ഏഷ:, ജ്ജ്ഞേ,

സ(ക്മ്)സ്പാ2ന:, യുവയോര് യ:, പ്രുഷ്ടേ2, പതിര് വ:, കോ,

ശൗഷ്മ:, പുവ:, സമിത്3ത4:, ഋഷപ4:, പാത2:, വച:, വര്ഷിഷ്ടേ2,

ഈഷാണോ, യോ രുദ്3ര:, ഖ്രുഷ്ണ:. ॥

ധീരാസഃ, അദബ്ധാസഃ, ഏകാദശാസഃ, ഋഷീണാം പുത്രഃ,

ശാര്യാതേ അഷാഹഃ, പിതാരഃ, പൃഥിവീ യജ്ഞേ, ആസതേ യേ,

ഗൃഹ്ണാമ്യ് അഗ്രേ, വാ(ഗ്മ്) ഏഷഃ, ജജ്ഞേ, സ(ഗ്മ്)സ്ഥാനഃ,

യുവയോര് യഃ, പൃഷ്ടേ, പതിര് വഃ, ഗോ, ശുഷ്മഃ, പുവഃ, സമിദ്ധഃ,

ഋഷഭഃ, പാഥഃ, വചഃ, വര്ഷിഷ്ഠേ, ജുഷാണോ, യോ രുദ്രഃ, ഒര്

വൃഷ്ണഃ. ॥

यः रुद्रः अग्नौ यः अप्सु ய: ரு்த்3ரோ அக்3னௌ யோ அப்2ஸு ய യഃ രുദ്രഃ അഗ്നൗ യഃ അപ്സു	यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु யோ ரு்த்3ரோ அக்3னௌ யோ அப்2ஸு ய യോ രുദ്രോ അഗ്നൗ യോ അപ്സു
शास्ता–ऽधिपतिर् वः अस्तु ஶா்ஸ்தா-ऽதி4பதிர் வோ அஸ்து ശാസ്താ–ऽധിപതിർ വഃ അസ്തു	शास्ता–ऽधिपतिर्वो अस्तु ஶா்ஸ்தா-ऽதி4பதிர் வோ அஸ்து ശാസ്താ–ऽധിപതിർവോ അസ്തു
TS 1.1.9.3 धीरासो अनुदृश्य यजन्ते தீ4ராஸோ அனு்த்3ருஶ்ய ധീരാസോ അനുദൃശ്യ	धीरासो अनुदृश्य यजन्ते தீ4ராஸோ அனு்த்3ருஶ்ய ധീരാസോ അനുദൃശ്യ

TS 1.4.18.1

शार्या_ते अपिबः सुतस्य

ശാര്‍യാ_തേ അപിബ‍ു: സൂതസ്യ

ശാര്യാതേ അപിബഃ സുതസ്യ

शार्या_ते अपिबः सुतस्य

ശാര്‍യാ_തേ അപിബ‍ു: സൂതസ്യ

ശാര്യാതേ അപിബഃ സുതസ്യ

PS 11-17 Also in aratim, asya yaj~jasya, atidrutaH, ati yanti, anRuNaH, aviShyan, anamIvaH, anneShu, arciH, ajItAn, ajyAnim, ahniyAH, ambAli, arvantam, astu, akRuNot, a~ggiraH, apsu yaH, askabhAyat, acyutaH, aSvasaniH, asthabhiH, aSiSret, a~gge, and aghniya. || 11-17 ||

अरतिम्, अस्य यज्ञस्य, अतिद्रुतः, अति यन्ति, अनृणः, अविष्यन्,

अनमीवः, अन्नेषु, अर्चिः, अजीतान्, अज्यानिम्, अह्रियाः, अम्बालि,

अर्वन्तम्, अस्तु, अकृणोत्, अङ्गिरः, अप्सु यः, अस्कभायत्, अच्युतः,

अश्वसनिः, अस्थभिः, अशिश्रेत्, अङ्गे, अग्निय.

அரதிம், அஸ்ய யஜ்ஞஸ்ய, அதித்³ருதஃ, அதி யந்தி,

அந்ருண:, அவிஷ்யன், அனமீவ:, அன்னேஷு, அர்சி:,

അജീതാന്, അജ്യാനിമ്, അഹ്നിയാഃ, അമ്പാ₃ലി, അര്വന്തമ്,

അസ്തു, അക്രുണോത്, അങ്കിര₃ഃ, <mark>അപ്₂സൗ യഃ</mark>, <mark>അസ്കപാ₄യത്</mark>,

അച്യുതഃ, അശ്വസനിഃ, <mark>അസ്ത₂ഭിഃ</mark>, അശിശ്രേത്, അങ്കേ₃,

അക്₄നിയ.

അരതിമ്, അസ്യ യജ്ഞസ്യ, അതിദ്രുതഃ, അതി യന്തി,

അനൂണഃ, അവിഷ്യന്, അനമീവഃ, <mark>അന്നേഷു</mark>, അര്ചിഃ,

അജീതാന്, അജ്യാനിമ്, അഹനിയാഃ, അമ്ബാലി, അര്വന്തമ്,

അസ്തു, അകൃണോത്, അങ്ഗിരഃ, <mark>അപ്സു യഃ</mark>, <mark>അസ്കഭായത്</mark>,

അച്യുതഃ, അശ്വസനിഃ, <mark>അസ്ഥഭിഃ</mark>, അശിശ്രേത്, അങ്ഗേ, അന്ദ്

അഘ്നിയ. ॥

यः रुद्रः अग्नौ <mark>यः</mark> <mark>अप्सु</mark> यः	यो रुद्रो अग्नौ <mark>यो</mark> <mark>अप्सु</mark> य
യഃ രുദ്₃രോ അക്₃നൌള <mark>യഃ</mark>	യോ രുദ്₃രോ അക്₃നൌള <mark>യോ</mark>

அ॒ப்$_2$ஸு॑ ய	அ॒ப்$_2$ஸு॑ ய
यः रुद्रः अ॒ग्नौ यः अ॒प्सु॑	यो रुद्रो अ॒ग्नौ
यः	யோ அ॒ப்ஸு॑ ய
ये अ॒न्नेषु॑ विविध्य॒न्ति॑	ये अ॒न्नेषु॑ विविध्य॒न्ति॑
யே அன்னே॑ஷூ வி॒வித்$_4$ய॑ந்தி॒	யே அன்னே॑ஷூ வி॒வித்$_4$ய॑ந்தி॒
யே அன்னோ॑ஷூ விவிध्यு॒ந்தி	யே அன்னோ॑ஷூ விவிध्यு॒ந்தி
यो अ॒स्कभाय॒–दुत्तर॒म्	यो अ॒स्कभाय॒–दुत्तर॒म्
யோ அஸ்கபா$_4$ய॒-து$_3$த்தர॒ள்	யோ அஸ்கபா$_4$ய॒-து$_3$த்தர॒ள்
யோ அஸ்ம்॑பாய–து॒த்தர॑ள்	யோ அஸ்ம்॑பாய–து॒த்தர॑ள்
शन्नः॑ अस्तु॒ द्विपदे॑	शन्नो॑ अस्तु॒ द्विपदे॑
ஶன்ன॑ː அஸ்து த்$_3$॒விபதே॒$_3$	ஶன்னோ॑ அஸ்து த்$_3$॒விபதே॒$_3$

ശന്നഃ അസ്സൂ ദ്വിപദേ	ശന്നോ അസ്സൂ ദ്വിപദേ
मित्रधेयन्नः अस्तु മിത്രധേ₄യന്നഃ അസ്തു മിത്രധേയന്നഃ അസ്സൂ	मित्रधेयन्नो अस्तु മിത്രധേ₄യന്നോ അസ്തു മിത്രധേയന്നോ അസ്സൂ
इन्द्रो दधीचो अस्तभिः ഇന്ദ്ര₃റോ ത₃ധീ₄ചോ അസ്തപി₄ഃ ഇന്ദ്രോ ദധീചോ അസ്സഭിഃ	इन्द्रो दधीचो अस्तभिः ഇന്ദ്ര₃റോ ത₃ധീ₄ചോ അസ്തപി₄ഃ ഇന്ദ്രോ ദധീചോ അസ്സഭിഃ
मूर्द्धानं दिवो अरतिं മൂർത്ത്₃ധാ₄നം ദി₃വോ അരതിം മൂർദ്ധാനം ദിവോ അരതിം	मूर्द्धानं दिवो अरतिं മൂർത്ത്₃ധാ₄നം ദി₃വോ അരതിം മൂർദ്ധാനം ദിവോ അരതിം
TS 1.3.10.1 प्राणो अङ्गेऽङ्गे नि	प्राणो अङ्गेऽङ्गे नि

ப்ரா**ணோ** அங்கே அங்கே പ്രാണോ അങ്ഗേഅങ്ഗേ	ப்ரா**ணோ** அங்கே அங்கே പ്രാണോ അങ്ഗേഅങ്ഗേ
TS 1.2.12.1 नामाग्ने अङ्गिरो योऽस्यां நாமாக்₃னே அங்கிரோ யோஸ்யாம் നാമാഗ്നേ അങ്ഗിരോ യോടസ്യാം	नामाग्ने अङ्गिरो योऽस्यां நாமாக்₃னே அங்கிரோ யோஸ்யாம் നാമാഗ്നേ അങ്ഗിരോ യോടസ്യാം
TS 7.4.19.1 अंबे अंबाल्यंबिके அம்பே₃ அம்பா₃ல்யம்பி₃கே അംബേ അംബാല്യംബികേ	अंबे अंबाल्यंबिके அம்பே₃ அம்பா₃ல்யம்பி₃கே അംബേ അംബാല്യംബികേ

4.2 Importance of Avagraha during recital:

The Avagraha stands for the letter 'a' in many places during recital.

When the Avagraha is missed out, the intended meaning becomes exactly **the opposite in many cases.**

Examples:

प्रपद्ये ꣳलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे

ப்ரபத்³யே ꣳலக்ஷ்மீர்மே நஶ்யதாந் த்வாம் வ்ரு॒ணே

പ്രപദ്യേ ꣳലക്ഷ്മീർമേ നശ്യതാം ത്വാം വൃണേ

Here the word 'alakshmir me' which has got avagraha for 'a' means '**my daridram, lack of wealth or poverty.** If 'a' sound of the avagraha is not recited properly we may end up meaning 'lakshmir me' '**my wealth, prosperity'.**

We may end up saying please **destroy/remove my wealth/prosperity** instead of saying **destroy/remove my poverty/lack of wealth/daridra.**

The same holds for Chamkam recital (example Anuvaham 3)
where '**abhayam, anamitram, amrutam** all have avagraha.
Not reciting the avagraha properly, may result in entirely opposite meaning.

4.3 Techniques to recite Avagraha

1. If an Avagraha follows a word or padam, the avagraha must be recited together with previous word and padam. In some schools, the rendering of Chamakam is made in sets of 6 or 8 words (of abheestas) ; if avagraham comes after a break of a set of 6 or 8 words, the avagraha is stressed as

'a'. This is a method of rendering only.

Not all schools may follow this method.

2. If the Avagraha 'a' comes, the previous word 'aa',ae' 'O' is extended by the half maatra time scale to give the effect of the 'a' hanging in between.

3. If the Avagraha 'aa' comes, the previous word 'aa',ae' 'O' is extended by the one maatra time scale to give the effect of the 'aa' hanging in between.

4. Another method is you learn to say 'a' and 'aa' in a shorter form like you recite a visarga with half and one maatra respectively to get the same effect.

5. All students find it tough to this get right initially; with practice the flow becomes smooth.

6. Please donot recite the full 'a' or 'aa' with its full sound maatra when you come across an avagraha. It breaks the smooth flow of the recital. Avagraha in itself is a tool (as a sound form rather than an akshara) to render Mantraas/Slokas effectively.

7. Ultimately, **learning these from Guru** under his watchful guidance and advice **has no substitute.**

5 Swaram Acquisition with Avagraha formation

Readers are requested to refer to the Article on Pada Paatam and Swaram flow for understanding some more basic rules given in Section 4 and Swaram Rules given in Section 5.

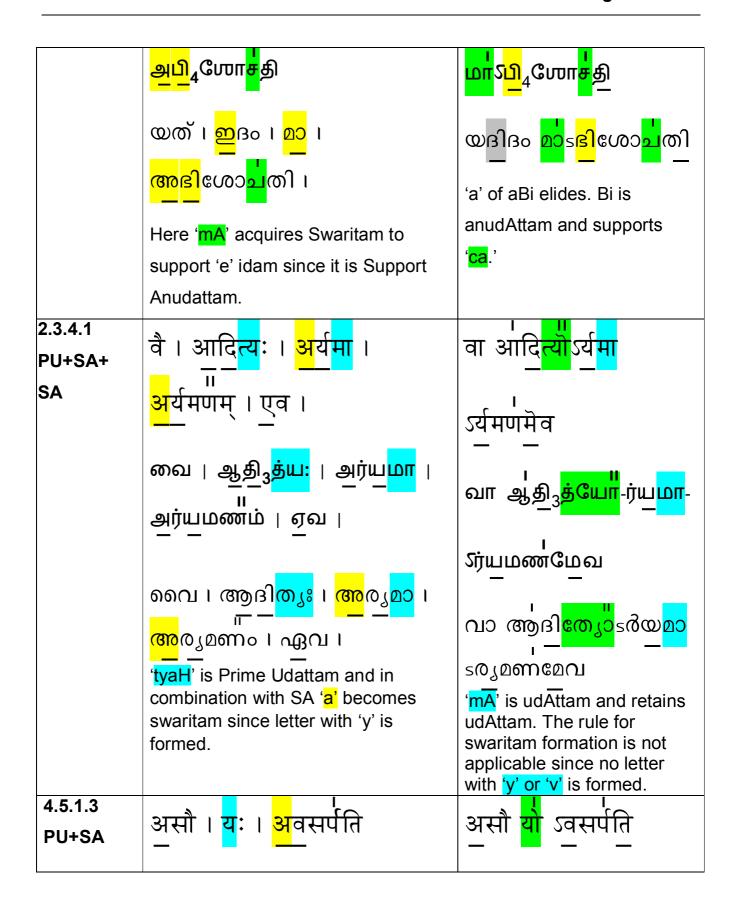The Table of definitions is given below from Pada Paatam Article:

Pada Paatam	Swaram nature	Nature as A/U/S or what it can become	Explanation	Hints/Comments
PP	**PS**	Swaritam	Prime in a Padam	
PP	**PU**	udAttam	Prime in a Padam	
PP	**PA**	anudAttam	Prime in a Padam	
PP	**SA**	Support anudAttam	Letters that are **marked additionally as anudAttam** in Pada Paatam.	These can acquire Swaram**;** when they **donot**, then they are represented as **udAttam** in Vaakyam
PP	**ES**	Ekasruti	Letters appears as udAttam after the Prime Swaritam in Padam and all Other Paatams	Represented as udAttam in vaakyam unless Swaram is acquired

5.1 *'a' is a Support anudAttam*

Notes : A Support anudAttam is a part of the pracaya swaram and it does not acquire swaram in Vaakaym unless it is derived based on the previous anudAttam or upcoming Swaritam.

PanchAti Ref/Type of Swaras	Padams	Vaakyam after Avagraha formation
TS 2.5.3.1 (ES+SA)	पूर्णमासे । अनुनिर्वाप्यम् । अपश्यत् பூர்ண்ணமா**ஸே** । **அ**னுனிர்வாப்ய்ம் । அபஶ்ய்த் പൂർണമാ**സേ** । **അ**നുനിർവാപ്യം । അപശ്യത് । 'sE' is ekasruti and 'a' of anu is support anudAttam. The result is a support anudAttam in Padam.	पूणमासेऽनुनिर्वाप्यमपश्यत् பூர்ண்ணமா**ஸே**-ஐனுனிர்-வாப்ய்-மபஶ்ய்த் പൂർണമാ**സേ**-ഽനുനിർവാപ്യമപശ്യത് In Vaakyam, no Swaram. Reflected as udAttam.
4.7.1.1 (SA+SA)	मे । अपानः	मे ऽपान

	मे । अपान: । മേ । അപാനഃ Combination of two support anudAttams produce anudAttam in Padam.	मे ऽपान മേ ടപാന Reflected as udAttam in Vaakyam.
4.7.3.2 (SA+SA)	मे । अनमित्रम् मे । अनमित्रम् । च മേ । അനമിത്രം । ച Similar to above example	मे ऽनमित्रं मे ऽनमित्रञ् च മേ ടനമിത്രം ച
4.7.7.2 SA+SA	मे । अतिग्राह्या: मे । अतिग्राह्या: । च മേ । അതിഗ്രാഹ്യഃ । ച	मे ऽतिग्राह्याश्च मे ऽतिग्राह्याश्च മേ ടതിഗ്രാഹ്യാശ്ച
4.7.15.5 SA+SA	यत् । इदम् । मा । अभिशोचति யத் । இது3ம் । மா ।	यदिदं माऽभिशोचति யதி3து3ம்

	അ॒ബി॒₄ശോ॒ച॑തി	മാ॒ऽബി॒₄ശോ॒ച॑തി
	യത് । ഇദം । മാ । അഭിശോചതി ।	യദിദം മാऽടഭിശോചതി
	Here '**mA**' acquires Swaritam to support 'e' idam since it is Support Anudattam.	'a' of aBi elides. Bi is anudAttam and supports '**ca**.'
2.3.4.1 PU+SA+ SA	वै । आदित्यः । अर्यमा । अर्यमणम् । एव । வை । ஆதி₃த்ய: । அர்ய॒மா । அர்யமணம் । ஏவ । വൈ । ആദി॒ത്യഃ । അര്യ॒മാ । അര്യമണം । ഏവ । 'tyaH' is Prime Udattam and in combination with SA 'a' becomes swaritam since letter with 'y' is formed.	वा आदित्योऽर्यमा ऽर्यमणमेव வா ஆதி₃த்யோ-ர்யமா-ऽர்யமணமேவ വാ ആദിത്യോऽര്യമാऽര്യമണമേവ 'mA' is udAttam and retains udAttam. The rule for swaritam formation is not applicable since no letter with 'y' or 'v' is formed.
4.5.1.3 PU+SA	असौ । यः । अवसर्पति	असौ यो ऽवसर्पति

	असौ । यः । अवसर्पति അസൌ । യഃ । അവസർ́പതി Here the combination of 'ya' udAttam and 'a' produces swaritam due to misra swaram formation 'O' sound	അസൌ യോ ऽवसर्पति അസൌ യോ ऽवसർ́പതി
4.5.4.1 **PS+SA**	रथिभ्यः । अरथेभ्यः രഥി2ப்4യഃ । അരதே2ப்4യഃ രഥിഭ്യഃ । അരഥേഭ്യഃ । Similar to above example	रथिभ्यो–ऽरथेभ्य രഥി2ப்4യോ- ऽरते2ப்4யश्च രഥിഭ്യോ–ऽരഥേഭ്യശ്ച
4.5.9.2 **PS+SA**	नमः । अपगुरमाणाय നമഃ । അപகു3രമാ́ണായ നമഃ । അപഗുരമാണായ Similar example. maH becoming mO results in elision of 'a'	नमोऽपगुरमाणाय നമോऽപകു3രമാ́ണായ നമോऽപഗുരമാണായ

3.1.1.1 PS+SA	सः । तपः । अतप्यत ।	स तपोऽतप्यत
	ஸ: । தப: । அதப்யத ।	ஸ தபோஅதப்யத
	സഃ । തപഃ । അതപ്യത	സ തപോടതപ്യത
	Similar to above examples	

5.2 *'a' is a Prime anudAttam*

Notes: **A Prime anudAttam in combination with other Swaras result in a anudAttam. However, a combination of PU and PA result in Swaritam when 'y' or 'v' is formed due to vowel sandhi. Kindly refer to Chapter 5 in Pada Paatam Article.**

PanchAti Ref/Type of Swara	Padams	Vaakyam after Avagraha formation
4.7.9.1 SA+PA	मे । अर्कः । च மே । அர்க: । ச മേ । അർകഃ । ച SA+ PA results in anudAttam 'mE.	मेऽर्क्श्च மேऽர்கழ்ச മേഽർകശ്ച As a result the following 'ca' which is support anudAttam acquires Swaritam.
4.7.3.2 (SA+PA)	मे । अमृतम् । च மே । அம்ருதம் । ச । മേ । അമൃതം । ച । Similar to example above.	मे ऽमृतं च மே ऽம்ருதஞ் ச മേ ഽമൃതം ച But 'tam is a prime Swaritam.

4.5.1.3 **ES+PA**	अस्य । सत्वानः । अहम् അസ്യ । സത്ഖാന: । അഹം അസ്യ । സത്വാനഃ । അഹം । 'naH' becomes nO but acquires the anudAttam of 'a'	अस्य सत्वानोऽहं അസ്യ സത്ഖാനോഽഹന് അസ്യ സത്വാനോഽഹം
3.3.3.2 **ES+PA**	छन्दसा । अग्नेः ச2ந்த3ஸா । அக்3னே: ഛന്ദസാ । അഗ്നോഃ Similar to above example	छन्दसाऽग्नेः ச2ந்த3ஸா஽க்3னே: ഛന്ദസാഽഗ്നോഃ
4.7.15.5 **SA+PA**	अनु । नः । अद्य । अनुमतिः । அனு । ந: । அத்3ய । அனுமதி: । അനു । നഃ । അദ്യ । അനുമതിഃ । Similar example	अनुनोऽद्यानुमति அனுனோ஽த்3யானுமதி അനുനോഽദ്യാനുമതി

4.7.14.3 **PU+PA**	पुनः । ते । अमा । एषाम् புன: । தே । அமா । ஏஷாம் । പൂനഃ । തേ । അമാ । ഏഷാം । Here udAttam 'tE' combined with 'a' produces 'tE' in Swaritam.	पुनस्ते ऽमैषां புனஸ்தே ऽமைஷாஞ் പൂനസ്തേ ടമൈഷാം So 'na' acquires support anudAttam. Elided 'a' is prime anudAttam, so (SA) ShAm acquires Swaritam in the normal flow.
1.5.9.4 **PU+PA**	सः । अग्निम् । अस्तौत् ஸ: । அக்³னிம் । அஸ்தௌத் സഃ । അഗ്നിം । അസ്തൗത് । SaH (PU)acquires Swaritam and becomes dheerga Swaritam as the following letter gni is conjunct consonant	सोऽग्निमस्तौत् ஸோऽக்³னிமஸ்தௌத்₂ സോടഗ്നിമസ്തൗത്
1.6.6.4 **PU +PA** **Special**	बभूव । सः । अस्मान् । ப₃பூ₄வ । ஸ: । அஸ்மான் ।	बभूव सो अस्मान् ப₃பூ₄வ ஸோ அஸ்மாஸ்

	അതി₄പതീൻ । ബഭൂവ । സഃ । അസ്മാൻ । അധിതീൻ । asmAn does not elide after SaH as per a rule in PS. (11-9)	അതി₄പതീൻ ബഭൂവ സോ അസ്മാഃ അധിപതീൻ SaH drops visargam to become SO as per Vowel Sandhi but does not acquire swaram as 'a' is not elided. PS 12-9
1.6.12.4 **PU+PA** **(gm)**	कृधि । यः । अस्मान् । अभिदासति । ക്രുധി₄ । ധ: । അസ്മാൻ । അപി₄ദാ₃സതി കൃധി । യഃ । അസ്മാൻ । അഭിദാസതി Here 'yaH' becomes yO but does not acquire swaram due to following word with (gm)	कृधि यो अस्माः अभिदासति ക്രുധി₄ യോ അസ്മാഃ അപി₄ദാ₃സതി കൃധി യോ അസ്മാഃ അഭിദാസതി **Rule behind this formation needs further study**.
1.5.1.1 **PS+PA**	उपयन्तः । अग्नौ । वामम् ।	यन्तोऽग्नौ वामं

	உ_பயந்த: । அ்க்₃னௌ । வாமம் உபய்ந்த: । அ்க்₃னௌ । வாமம் 'ntha' Swaritam with 'a' anudAttam produces 'acquired anudAttam'	்யந்தோ -ऽக்₃னௌ வாம்ம் யந்தோऽக்₃னௌ வாம்ம் When 'a' is elided, nthO acquires anudAttam.
1.5.10.1 PS+PA PS+PU	नम: । अग्नये । अप्रतिविद्धाय ந்ம: । அ்க்₃ன்யே் । அப்்ரதிவித்₃தா₄ய । ந்ம: । அ்க்₃னயே் । அ்ப்ரதிவிദ്ധായ 'maH' on becoming 'mO' acquires anudAttam since elided a is anudAttam	नमोऽग्नये ऽप्रतिविद्धाय ந்மோऽக்₃னயே் ऽ்ப்ரதிவித்₃தா₄ய ந்மോऽക்₃னയே் ऽப்்ரதிவിద്ധായ 'yE' swaritam in combination with 'a' UdAttam will give udAttam 'yE';
3.2.8.3 PS+PA	यान् । अग्नय: । अन्वतप्यन्त । 	यानग्नयोऽन्वतप्यन्त

யான் । அக்3னய: ।	யானக்3னயோ ऽன்வதப்யந்த
அன்வதப்யந்த ।	
யான் । அக்3னய: ।	யானக்3னயோ ऽன்வதப்யந்த
அன்ʆதப்யந்த ।	யானக்3னயோடऽந்ʆதப்யந்த
Example similar to first part of above example	

5.3 *'a' is a Prime udAttam*

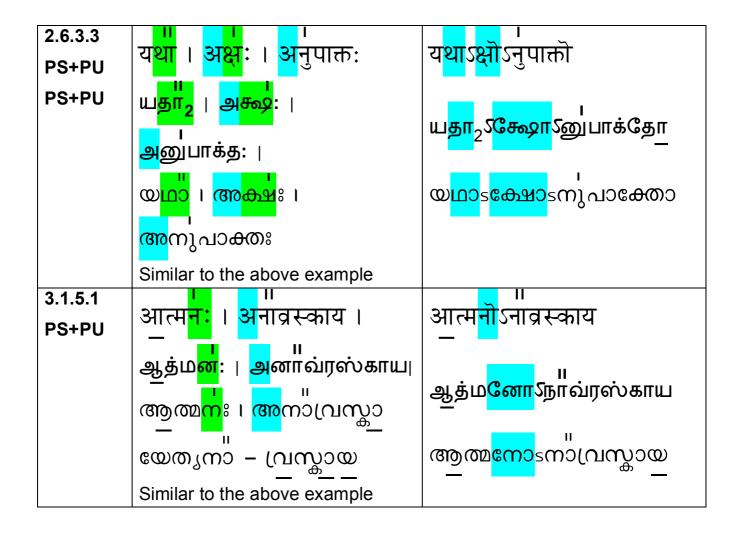**Notes: A Prime udAttam following any other Swaram results in udAttam only by general rule.**

PanchAti Ref/Type of Swaras	Padams	Vaakyam after Avagraha formation
4.7.7.1 SA+PU	मे । अदाभ्यः । च மே । அதா$_3$ப்$_4$ய: । ச മേ । അദാഭ്യഃ । ച 'mE' support anudAttam takes the PU of 'a' to become 'mE'	मे ऽदाभ्यश्च மே ஸ்தா$_3$ப்$_4$யஸ்ச മേ ടദാഭ്യശ്ചു
3.2.1.1 SA+PU	अनु । त्वा । आ (एति) । रभे । அனு । த்வா । ஆ (ஏதி) । ரபே$_4$ അനു । ത്വാ । ആ (ഏതി) । രഭേ ।	अनु त्वाऽऽरभे அனு த்வாஸ்ஸரபே$_4$ അനു ത്വാടടരഭേ

	Similar to above. But note that 'nu' of anu acquires anudAttam to support the udAttam that gets formed.	
3.2.1.2 SA+PU PU+PU	गृह्यन्ते । अथ । वै । अस्य । एते । अगृहीताः । க்₃ருஹ்யந்தே₃ । அத₂ । வை । அஸ்ய । ஏதே । அக்₃ருஹீதா: ഗൃഹ്യന്തേ । അഥ । വൈ । അസ്യ । ഏതേ । അഗൃഹീതാഃ Both combinations with udAttam results in udAttam only	गृह्यन्तेऽथ वा अस्यैतेऽगृहीता க்₃ருஹ்யந்தே₃ऽத₂ வா அஸ்யைதே₃ऽக்₃ருஹீதா ഗൃഹ്യന്തേഽഥവാ അസ്യൈതേഽഗൃഹീതാ
4.5.1.1 ES+PU	तनूः । अघोरा । अपापकाशिनी	तनूरघोरा ऽपापकाशिनी

	தனூ:	அகோ₄ரா	 அபா'பகாஶினீ	 தனூஃ	அ◌ே◌ாரா	 அபா'பகாஶினீ		தனூரகோ₄ரா ऽபா'பகாஶினீ தனூரঘோரா ऽபா'பகாஶினீ
4.7.15.4 **SA+PU** **NE**	मरुताम् । मन्वे । अधि । नः மருதாம் । மன்வே । அதி₄ । நஃ । மருதாம் । மன்வோ । அधீதி । ந: 'a' of adhi does not elide. The rule is under study.	मरुतां मन्वे अधिनो மருதாம் மன்வே அதி₄னோ மருதாம் மன்வோ அधினோ
4.5.1.3 **PU+PU**	सहस्रशः।अव । एषाम् । हेडः ஸஹஸ்ரஶ: । அவ ।	सहस्रशो ऽवैषाꣳ हेड ஸஹஸ்ரஶோ ऽவைஷாꣳ

	ഏഷാം । ഹോഡ₃: । സഹസ്രശഃ । അവ । ഏഷാം । ഹേഡഃ । Combination of udAttams produces udAttam - SO	സ്ഹസ്രശോടവൈഷാ ഃ
2.3.12.1 PU+PU	गृह्णाति । यः । अश्वम् । ക്₃രുഹ്ണാതി । യ: । അഗ്വം ഗൃഹ്ണാതി । യഃ । അശ്വം Similar to above.	गृह्णाति योऽश्वं ക്₃രുഹ്ണാതി യോഽഗ്വം ഗൃഹ്ണാതി യോഽശ്വം
4.7.14.2 PU+PU	हव्या । आकूतिः ഹവ്യാ । ആകൂതി: । ഹവ്യാ । ആകൂതിഃ Similar to the above example	हव्याऽऽकूतिः ഹവ്യാഽഽകൂതി: ഹവ്യാഽഽകൂതിഃ
4.7.14.1 PS+PU	त्वया । अध्यक्षेण	स्त्वया–ऽद्ध्यक्षेण

	த்வயா । அத்4யக்ஷேஷண ത്വയാ । അധ്യക്ഷേണേ Combination of Swaritam 'yA' and udAttam 'a' produces udAttam only.	ஸ்த்வயா-ऽத்3த்4யக்ஷேஷண സ്ത്വയാ–ऽധ്യക്ഷേണ 'yA' acquires udAttam on elision of udAttam 'a'
4.7.14.2 **PS+PU**	पूर्वे । अरिष्टाः । स्याम பூர்வே । அரிஷ்டா: । ஸ்யாம പൂർവേ । അരിഷ്ടാഃ Similar to the above example	पूर्वे ऽरिष्टाः स्याम பூர்வே ऽரிஷ்டா: പൂർവേ ऽരിഷ്ടാഃ
2.2.4.2 **PS+PU**	भवति । अग्नये । अन्नपतये ப4வதி । அக்3னயே । அன்னபதயே । ഭവതി । അഗ്നയേ । അന്നപതയേ Similar to the above example	भवत्यग्नयेऽन्नपतये ப4வத்யக்3னயேऽன்னபதயே ഭവത്യഗ്നയേऽന്നപതയേ

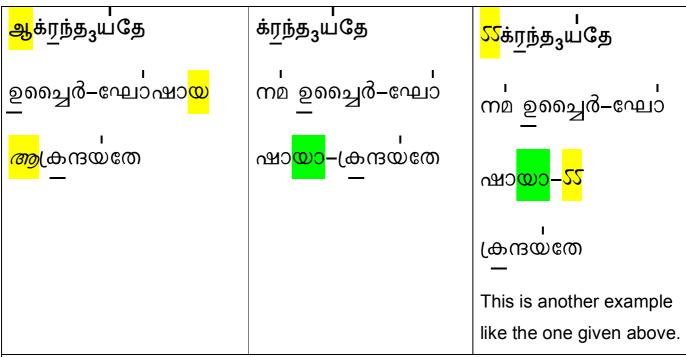| 2.6.3.3 PS+PU PS+PU	यथा । अक्षः । अनुपाक्तः யதா₂ । அக்ஷ: । அனுபாக்த: । യഥാ । അക്ഷഃ । അനുപാക്തഃ Similar to the above example	यथाऽक्षोऽनुपाक्तो யதா₂ऽக்ஷாऽனுபாக்தோ യഥാऽക്ഷാऽനുപാക്തോ
3.1.5.1 PS+PU	आत्मनः । अनावस्काय । ஆத்மன: । அனாவ்ரஸ்காய। ஆத்மன: । அனாப்ரஸ்கா யேத்ருநா – ப்ரஸ்தாய Similar to the above example	आत्मनोऽनावस्काय ஆத்மனோऽநாவ்ரஸ்காய ஆத்மனோऽநாப்ரஸ்தாய

6 Variation in representation of Avagraha in Books

We have observed that, the way Avagraha is represented in Veda Books, is slightly different in their standards and we request readers to take note of these examples of variations. Kindly refer to your Guru for the style of rendering and how to include or exclude the avagrha effect on rendering.

Constituent Words/Padams	Representation 1	Varied Representation in some Schools if applicable
कर्त्ता + असि கர்த்தா + அஸி കർത്താ+ അസി	कर्त्ताऽसि கேவலம் கர்த்தாऽஸி കർത്താഽസി	When 'a' follows 'A' generally all books mark following 'a' as avagraha as ऽ. Generally there are No variations in representation.
भुवना + आविवेश பு4வணா ஆவிவேஶ ഭുവനാ + ആവിവേശ	भुवना ऽऽविवेश பு4வணா ऽऽவிவேஶ ഭുവനാ ऽऽവിവേശ	This is when 'A' follows a dheerga 'A' vowel Sound The Avagraha is represented as ऽऽ. There are no variations in Standard books

रुद्राय– आत्ताविने ருத்₃ராய் ஆததா_வினே രുദ്രായ്– ആത്താവിനേ	रुद्राया–तताविने நமோ ருத்₃ராயா- ததா_வினே രുദ്രായാ–ததാ വിനേ Here vowel sound 'a' is followed by 'A' Some books represent the following 'A' -→	रुद्राया– ऽऽत्ताविने நமோ ருத்₃ராயா- ऽऽததா_வினே രുദ്രായാ– ऽऽ ததாവിനே (a dheergam) with an additional ऽऽ after elongating (applying Vriddhi) the Sandhi of letters.
उच्चै–र्घोषाय आक्रन्दयते நம உ_ச்சை- ர்கோ₄ஷாய	उच्चै–र्घोषाया क्रन्दयते நம உ_ச்சை- ர்கோ₄ஷாயா	उच्चै–र्घोषायाऽऽ क्रन्दयते நம உ_ச்சை- ர்கோ₄ஷாயாऽऽ

ആക്ര॒ന്ദ॒ുയതേ	ക്ര॒ന്ദ॒ുയതേ	ൠക്ര॒ന്ദ॒ുയതേ
ഉച്ചൈർ–ഘോഷായ	നമ ഉച്ചൈർ–ഘോ	നമ ഉച്ചൈർ–ഘോ
*ആ*ക്രന്ദയതേ	ഷായാ–ക്രന്ദയതേ	ഷായാ–ൠ
		ക്രന്ദയതേ
		This is another example like the one given above.

Panini's AshtAdhyayi Book 6. Chapter 1 Rule 101 states– When a simple vowel is followed by a homogeneous vowel, the corresponding long vowel is the single substitute for both the preceding and the subsequent or succeeding vowel.

Rules 102-105 Lays down conditions for the single substitution not to take place. In all these conditions 'letter a' is exempt.

Rule 106 – says "in the Vedas, the long vowel may be optionally substituted as the single substitution as an exception to 102-105.

Comments: Some Schools therefore perform a Sandhi of 'a'+'A' as 'A' without Avagraha. Other Schools donot want to miss out representing the presence of a

long vowel so to elongate rendering they indicate ൠ.

Notes:

The Convention followed in our compilations,, matches mostly with Representation 1 cloumn in the above table. Whereever source books

<mark>indicate additional ऽऽ, we have marked an * (asterix) symbol with the</mark>

<mark>avagraha.</mark>

But all Veda Schools never convert the Sandhi 'A'+a' as 'A' and never drop avagraha. If the avagraha is dropped, in the absence of 'a', the meaning intended of the vedic verse may drastically change to opposite meaning. Similarly 'A+A the avagraha is definitely retained. If one 'A' is used, the meaning of the words can be taken as if the underlying word is 'a'+'a', which distorts meaning again.

Constituent Words/Padams	Representation 1	Varied Representation in some Schools if applicable
एव + अस्मिन् ஏவ | அஸ்மின்ன் ഏവ | അസ്മിന്ന് The sandhi is of a+a	एवास्मिन् ஏவாஸ்மின் ഏവാസ്മിൻ The result in 'A'	एवाऽस्मिन् ஏவாऽஸ்மின் ഏവാऽസ്മിൻ Some books represent an additional avagraha after 'A' letter which is an unique convention.
एव+एति(आ)+ प्याययति	एवाऽऽप्याययति	एवाऽऽप्याययति

एव+एति(आ)+ध्याययति ഏവ+ഏതി (*ആ*)+ പ്യായയതി	एवा-ऽऽध्याययति ഏവാssപ്യായയതി Avagraham is optional as per some schools but the 'A' (eti) is better represented through ऽऽ	एवा-ऽऽध्याययति ഏവാssപ്യായയതി This is as per convention used in classical texts. Bhattacharya's book does not follow this convention.
पुरः – अनुवाक्यायाम् പുര: -- അനുവാക്യായാം പുരഃ – ആനുവാക്യാ യാം	पुरोऽनुवाक्यायां പുരോsനുവാക്യായാം പുരോsനുവാക്യാ യാം 'a' should become avagraha after 'rO'	पुरोनुवाक्यायां പുരോനുവാക്യായാം പുരോനുവാക്യാ യാം many books represent without avagraham. Bhattarcharya's book always represents ऽ